

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ:

Δημήτρη Τσινικόπουλο

ΓΡΑΦΟΥΝ:

Μόσχος Κεφάλας • Δημήτρης Καραμβάλης • Αθανάσιος Φωτόπουλος •
Ευάγγελος Ρόζος • Γ. Κ. Ζωγραφάκης • Δημοσθένης Ζαδές • Κώστας Γάλλος

Θανάση Παπαθανασόπουλου:

Αιτωλοακαρνανές Πεζογράφοι

Εύη Παπαδήμα:

Ρήγας ο Βελεστινλής

• *Η Κύπρος και το Εικοσιένα*

• *Ο Θάνατος και ο Χρόνος*

• *Ο μικρός Αχμέτ*

• *Ποίηση*

• *Ανδρέας Α. Ανδρέου*

*Ο Δημήτρης Τσινικόπουλος
με τον Ακαδημαϊκό Τάκη Βαρβιτσιώτη και
την ποιήτρια Μάρω Στασινοπούλου.*

15

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ,
ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ιανουάριος- Φεβρουάριος - Μάρτιος 2003

3η Χιλιετία

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΛΛΑΔΟΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
- ΠΕΛΑΓΥΠΟΣ - ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ

3^η Χιλιετία

Τριμηνιαίο Περιοδικό
Ιδιοκτησία Πανελληνικού
Ελλαδοκυπριακού Πολιτισμικού
Συνδέσμου «ΠΕΛΚΥΠΙΟΣ-Ελπιδοφόρος»
ISBN: 1108-7331

*
Γραφεία: Αγκύλης 54 (117 43) Αθήνα
e-mail: pelkypos@X-treme.gr

*
Εκδότης – Διευθυντής Σύνταξης:
Μόσχος Κεφάλας
Πρόεδρος του Δ.Σ.
Κολοκοτρώνη 82, Πειραιάς 185 35
Τηλ.: 210.41.72.590 – 210.92.17.343

*
Συντακτική Επιτροπή:
Θανάσης Κουδούνης, Λένα Κωνσταντέλλου,
Νίκη Σαλπαδήμου, Γιώργος Καλλέγιας

*
Καλλιτεχνική Επιτροπή:
Μαρίνα Πετρή, Μαρία Σταμάτη, Φίλιππος Φίλιπς

*
Χειρόγραφα – Βιβλία:
Μόσχος Κεφάλας
Γραφεία: Αγκύλης 54 (117 43) Αθήνα
e-mail: pelkypos@X-treme.gr

*
Γραφικές Τέχνες:
Σ. Τουμαζάτος & ΣΙΑ Ο.Ε. Σόλωνος 69 – Αθήνα
Τηλ.: 210.36.13.112 – 210.36.25.452 – 210.24.61.530

*
Τιμή Τεύχους:
6 €

*
Συνδρομές:
Εσωτερικού: Ετήσια Φυσ. Προσώπων
25 €
Νομ. Πρόσωπα – Τράπεζες – Οργ/σμοί
50 €
Εξωτερικού: Φυσικών Προσώπων \$ 25 U.S.A
και Νομικών Προσώπων κ.λπ. \$ 50 U.S.A

*
• Δημοσιεύονται μόνο συνεργασίες
που συμπίπτουν με τους στόχους του περιοδικού.

• Η Συντακτική επιτροπή
διατηρεί το δικαίωμα σύντμησης των κειμένων.

• Επιτρέπεται αναδημοσίευση των κειμένων,
αρκεί να αναφέρεται η πηγή.

• Τα δημοσιευμένα κείμενα
δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις του περιοδικού.

• Οι συνεργασίες δεν πρέπει να ξεπερνούν
τις 4 δακτυλογραφημένες σελίδες.

*
Εμβάσματα – Επιταγές:
Άννα Διαμαντάκου (ταμίας)
Ξενοφώντος 3 – 183 45 Μοσχάτο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ

Δημήτρη Τσινικόπουλο

	Σελ.:
– Ο χαιρετισμός στην εκδήλωση	Μόσχου Κεφάλας 1
– Βιογραφικά – Εργογραφικά Δ. Τσινικόπουλου	2
– Μια γνωριμία με την ερωτική, γνωμική και μεταφυσική ποίηση του Δημήτρη Τσινικόπουλου	Δημήτρη Καραμβάλη 3
– Το πεζογραφικό έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου	Αθανάσιου Θ. Φωτόπουλο 6
– Ο Δημήτρης Τσινικόπουλος ως Ερευνητής, Στοχαστής και Δοκιμογράφος	Ευάγγελου Ρόζου 8
– Η ποίηση του Δημήτρη Τσινικόπουλου γίνεται λόγος εσώτατης εξομολόγησης	Γ.Κ. Ζωγραφάκη 10
– Ένας ποιητής Ερωτικός...	Δημοσθένη Ζαδέ 12
– Μικρό απάνθισμα γνωμικού λόγου	13
– Μερικές κριτικές για το έργο του Δ. Τσινικόπουλου «Φως εξ Ανατολής»	14
– «Ποίηση στα λόγια του Ιησού»	15
– Τι έγραψε ο Τύπος για το ίδιο βιβλίο	17
– «Εικονοκλάστες και Λεξιμάχοι»	18
– Το μεταφραστικό έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου	Κώστα Γάλλου 20
– Μια ανθολογία από τα ποιήματά του	22
– Ρήγας ο Βελεστινλής	Εύης Παπαδήμα 26
– Η Κύπρος και το Εικοσιένα	Αντώνη Ν. Συμυδαλά 28
– Αιτωλοακαρνανές Πεζογράφοι	Θανάση Παπαθανασόπουλου 30
– Ο Θάνατος και ο Χρόνος	Γιάννη Κυριακάκου 34
– Ο μικρός Αχμέτ, διήγημα	Φάνη Μούλιου 35
– Μετρώω είδωλα, ποίημα	Πόπη Κατράκη 37
– Λείψανο με μάτια ορθάνοιχτα, ποίημα	Τάκη Σκανάτοβιτς 38
– Απαραίτητος, ποίημα	Βασιλικής Λεονταρίτου 38
– Έλα κορίτσι μας μικρό, ποίημα	Κώστα Κ. Μίσιου 38
– Ανδρέας Λ. Ανδρέου	Γιώργου Καλλέγια 39
– Σχόλια – Επικαιρότητα	41
– Κριτική βιβλίου	46

Κριτικές από τους:

Μόσχο Κεφάλας, Μανώλη Κούνουπα,
Θανάση Κουδούνη, Γιώργο Πετρόπουλο

Το περιοδικό μας εκδίδεται και με τη στήριξη
του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου

*Η «3 Χιλιετία» τίμησε το λογοτέχνη της Θεσσαλονίκης Δημήτρη Τσινικόπουλο.
Η εκδήλωση έγινε στο Δημοτικό Θέατρο Καλλιθέας στις 28 Μαρτίου 2003
στα πλαίσια του προγράμματος του Υπουργείου Πολιτισμού.*

*Για το ποιητικό και δοκιμιακό έργο του τιμώμενου μίλησαν οι λογοτέχνες
Δημ. Καραμβάλης και Αθανάσιος Φωτόπουλος, ενώ ο ίδιος ο Δημ. Τσινικόπουλος μίλησε
με θέμα «Ποιος δρόμος οδηγεί στην αλήθεια». Την εκδήλωση χαιρέτησε ο Διευθυντής μας
Μόσχος Κεφάλας πρόεδρος του «ΠΕΛΑΓΥΠΙΟΣ» και τέλος ο τιμώμενος διάβασε ποιηματά του.
Στις σελίδες που ακολουθούν καταχωρούνται οι χαιρετισμός καθώς και οι ομιλίες.*

* * *

Ο χαιρετισμός στην εκδήλωση

Του Μόσχου Κεφάλα

Αγαπητοί φίλοι, καλησπέρα σας

Όπως ακούσατε και από την Κα Λένα Κωνσταντέλλου, συντονίστρια της αποψινής εκδήλωσης, το περιοδικό μας «3η Χιλιετία» έχει την τιμή και τη χαρά να σας παρουσιάσει απόψε, στα πλαίσια του προγράμματος του Υπουργείου Πολιτισμού, τον λογοτέχνη της Θεσσαλονίκης, γνωστό ποιητή και στοχαστή, δοκιμιογράφο, μεταφραστή, ζωγράφο και δικηγόρο, κ. Δημήτρη Τσινικόπουλο.

Ο τιμώμενος απόψε από το περιοδικό μας εκλεκτός λογοτέχνης γεννήθηκε, ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη. Έχει μέχρι σήμερα παρουσιάσει, όπως ακούσατε, ένα πολύ σοβαρό ποιητικό, δοκιμιακό και μεταφραστικό έργο. Εργασίες του δεν έχουν μόνο δημοσιευτεί σε πολλά λογοτεχνικά περιοδικά κι εφημερίδες της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας, αλλά έχουν και μεταφραστεί!

Η «3η Χιλιετία» επανειλημμένα έχει τιμηθεί με την εκλεκτή συνεργασία του.

Η ποιήσή του, όπως τονίστηκε από πολλούς της λογοτεχνικής μας κοινότητας, δεν είναι μόνον «εναρμονισμένη στη νοητική των λέξεων», όπως έγραψε το περιοδικό Φιλύρες, δεν είναι απλά «προσωποπαγής που περιέχει λαμπρές και πρωτότυπες εικόνες και λαξυμένους στίχους ούτε είναι μόνο μια όαση μέσα στην πλημμυρίδα των ποιητικών συλλογών που κυκλοφορούν», όπως εύστοχα παρατήρησε ο Βασίλης Λαζανάς, αλλά εκφράζει κατά την Χρυσάνθη Ζιτσέα «στοχασμούς και συναισθήματα υψηλής πνοής», αποκαλύπτει «ψυχικό σθένος, έναν ορμητικό χείμαρρο μιας καθαρής αγωνιζόμενης ψυχής, κι ένα ρωμαλέο ποιητή με λόγο καθαρό, κρουστό και πλούσιο». Τα τελευταία αυτά λόγια ανήκουν στην εκλεκτή ποιήτρια της περιφέρειας Ευαγγελία Παπαχρήστου-Πάνου.

Τέλος, ο δοκιμιακός του λόγος όχι μόνο καλύπτει ένα «ευρύ φάσμα από φανερώματα ποιητικά, λογοτεχνικά και μεταφυσικά», (Καθημερινή), αλλά «φθάνει σ' ένα λογοτεχνικό αποτέλεσμα υψηλού αισθητικού επιπέδου» (Φιλολογική Πρωτοχρονιά).

Από την ερευνητική του ματιά θα περάσουν δοκίμια, όπως:

Η Λυτρωτική δύναμη των δακρύων, Το τραγικό στοιχείο στον έρωτα, Αναζητώντας τον χα-

μένο χρόνο, Η τέχνη του ακούειν, Εικονοκλάστες και Λεξιμάχοι, Τέχνη και ελευθερία, Πόλεμος πατήρ... πάντων δεινών, Η άνθηση του αποκρυφισμού, Το φαινόμενο του νεοπαγανισμού, Πλατωνικός έρωτας και Χριστιανική ηθική, Ο Θεός και το πρόβλημα του κακού και πολλά άλλα. Όμως κι αυτά είναι λίγα από τα θέματα που τον έχουν απασχολήσει και που αποκαλύπτουν, όχι μόνον τις βαθύτατες γνώσεις του, όχι μόνον τον επαγωγικό τρόπο με τον οποίο αναλύει έξοχα τα θέματά του, αλλά και τη μεγάλη ευχέρεια του να μεταπλάθει λογοτεχνικά τα δύσκολα, για να τα προσφέρει έπειτα σ' όλους εμάς, να τα χαρούμε όπως θα χαιρόμαστε, διαβάζοντας ένα άλλο ευχάριστο και αισθητικά καλογραμμένο λογοτεχνικό ανάγνωσμα.

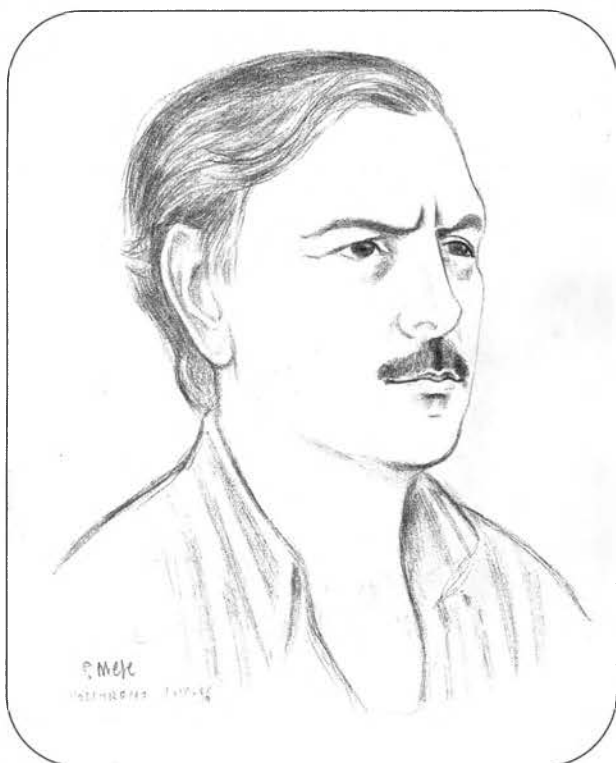
Με μεγάλη χαρά, λοιπόν, που τον έχουμε απόψε κοντά μας, χαιρετίζω την παρουσία του στην αποψινή μας εκδήλωση, καλωσορίζω και ευχαριστώ όλους εσάς που ήρθατε να τον τιμήσετε αλλά ευχαριστώ και από τη θέση αυτή θερμότατα τον κ. Δήμαρχο Καλλιθέας που ευγενικά μας παραχώρησε την αίθουσα αυτή και τελειώνω με το ποίημα του Τσινικόπουλου «Τομή στα σπλάχνα του χρόνου» από τη συλλογή «Μέθεξη»

ΤΟΜΗ ΣΤΑ ΣΠΛΑΧΝΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

*Ζούμε στα ζοφερά θαλάμια του χρόνου.
Μαζί του παίζουμε τη ζωή μας και τη χάνουμε.
Ο χρόνος γίνεται ζυμάρι στα χέρια μας.
Κι' είμαστε εμείς ζυμάρι στα χέρια του.
Γίνεται φωτιά που μας κατακαίει.
Κι είμαστ' εμείς η φλόγα του.
Μας παρασέρνει το ποτάμι του.
Κι είμαστ' εμείς το ποτάμι.
Ο χρόνος με τ' ανήλεο χέρι του
Μας ποντίζει στα βαθιά του πέλαγα.
Νιώθουμε τότε το κρύο λεπίδι του θανάτου
Να τέμνει τους τένοντες
Τα νεύρα και τους αρμούς.
Πολλές φορές σκοτώνουμε το χρόνο
Μια φορά αυτός μας θανατώνει.*

Σας ευχαριστώ

Βιογραφικά – Εργογραφικά του Δημ. Τσινικόπουλου

Δικηγόρος, συγγραφέας. Γεννήθηκε την 17.9.1948 στη Θεσσαλονίκη. Έγγαμος με την οδοντίατρο Άννα Γεωργιάδου. Παιδιά: τρεις (3) κόρες.

ΣΠΟΥΔΕΣ:

Νομικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, μεταπτυχιακά στο Tubingen Γερμανίας. Σταδιοδρομία: Δικηγόρος στη Θεσσαλονίκη. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Χριστιανικών Γραμμάτων, της Ελληνικής Εταιρείας Φιλοσοφικών Μελετών, της Εταιρείας Νομικών Βορείου Ελλάδος, της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, της εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης, της Εθνικής Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών. Έχει τιμηθεί με το βραβείο Δοκιμίου από το Δήμο Θεσσαλονίκης (1984), από την Ελληνική εταιρεία Χριστιανικών Γραμμάτων (1994) και από τον Σύνδεσμο Εκδοτών Βορείου Ελλάδος (1997).

Βιβλία

ΠΟΙΗΣΗ:

Φωτοτροπισμός (1985), Σπαράγματα (1987), Σύφλογο (1988 με το ψευδώνυμο Άγγελος Δημητρίου), Κριτήρια επιλογής και Επιλογή κριτηρίων (1991 – γνωμικός λόγος), τρίστιχα και Χάϊ-Κάϊ (2001), Μέθεξη (2002).

ΔΟΚΙΜΙΑ – ΜΕΛΕΤΕΣ:

Ο Δανιήλ στο λάκκο των ...κριτικών (1982). Η θρησκευτικότητα του Sir Isaak Newton (1990), Αγιογραφικές μαρτυρίες για την Ελληνικότητα της Μακεδονίας (1992 – ανάτυπον), Ποίηση στα λόγια του Ιησού (1993), Φως εξ' ανατολής (1996), Εικονοκλάστες και Λεξιμάχοι (2001).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Τρεις Νομελίστες ποιητές (G. Mistral, J. Brodsky, Octavio Paz). Μετέφρασε επίσης κείμενα της αρχαίας Εγγύς Ανατολής, Βιβλικά κείμενα και σύγχρονους ξένους συγγραφείς (C S. Lewis, W H Auden, E. Herbert κ ά.) Κείμενα και ποιήματά του μεταφράστηκαν κυρίως στα Γαλλικά από τον Γ. Κ. Ζωγραφάκη και τον G. H. Aufreere.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ:

Ζωγραφική, φωτογραφία, ταξίδια

ΓΛΩΣΣΕΣ:

Γερμανικά, Αγγλικά.

Διεύθυνση γραφείου:

Ελευθερίου Βενιζέλου 20 – 54624 – Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310-278.935

Διεύθυνση κατοικίας:

Μαντινείας 17-19 – 54644 – Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310-811.242

Δελινό στον Πάνορμο, Σκοπέλου.
Φωτο Δημ. Τσινικόπουλος.

Μια γνωριμία με την ερωτική, γνωμική και μεταφυσική ποίηση του Δημήτρη Τσινικόπουλου

Του Δημήτρη Καραμβάλη

Δικηγόρου, Ποιητή, Κριτικού Λογοτεχνίας

Τη σοβαρή ποιητική του δουλειά μας προσφέρει ο δικηγόρος, δοκιμιογράφος, ποιητής και ζωγράφος Δημήτρης Τσινικόπουλος με το φιλολογικό ψευδώνυμο «ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ» (που και άλλοτε σε οποραδικές εμφανίσεις και δημοσιεύσεις είχε μεταχειριστεί) με την ποιητική συλλογή ΣΥΦΛΟΓΟ (1988). Προηγήθηκε ο Φωτοτροπισμός (1985) και άλλα ποιήματα που δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό (Σπαράγματα. 1987).

Ο ποιητής στρέφεται προς το ερωτικό στοιχείο, βασικό όπως ξέρουμε στο τρίπτυχο «ΖΩΗ-ΕΡΩΤΑΣ-ΘΑΝΑΤΟΣ» και με ποιήματα άλλοτε μικρά (στο στυλ του χάϊ-κάϊ), και άλλοτε μεγαλύτερα κατορθώνει, να μας δώσει μια ποίηση λυρικότατη, με συναισθηματικούς κραδασμούς ολοφάνερους και με στίχους γεμάτους μουσικότητα και ομορφιά.

Άριστος χειριστής του πινέλου και των χρωμάτων καθώς είναι, δημιουργεί πίνακες ζωγραφικούς με στίχους, σε σημείο που να νομίζει κανείς πως βλέπει μπροστά του ένα ζωγραφικό πίνακα. Κι αυτό γίνεται πάμπολλες φορές σ' αυτό το έργο.

Μια αδιόρατη θλίψη διαπνέει κάποιες σελίδες του βιβλίου, κι αυτό βέβαια είναι συνέπεια του αποχωρισμού και της πίκρας, που δημιουργεί όμως η μοναξιά, παλεύεται σθεναρά με την πένα, κι όταν αυτή η αγάπη ανυψωθεί και γίνει ιδανικό, ΤΟΤΕ γίνεται

*«το Α του Κενταύρου
στον αστερισμό της Ανδρομέδας»
ή ακόμα*

«φλεγόμενη βάτος σ' άνυδρη χώρα».

Ο ποιητής αγαπώντας ξαναγίνεται παιδί, νιώθει όλο το φάσμα της ζωής, ακούει τ' ανήκουστα, ταξιδεύει σε μιαν άλλη διάσταση.

Η ποίηση του Άγγελου Δημητρίου είναι υποβλητική και διάφανη όπως η ποίηση του μεγάλου Ινδού Νομπελίστα ποιητή και στοχαστή Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ. Πράγματι, σε τόνους απλούς, λιτούς, κατορθώνει να μας μεταδώσει αυτή τη γνήσια συγκίνηση και το φως που αποζητά η ψυχή, για να πεταρίσει και να καθαριστεί. Αυτό το φως της αγάπης, που οι τυφλοί δεν βλέπουν, γιατί τα αισθήματά τους έχουν πετρώσει.

Στα μάτια της αγαπημένης, που είναι σημαντικό-

τατο στοιχείο στην ερωτική ποίηση, ξεκινούν όλα και όλα καταλήγουν εκεί, κι έτσι, ανάλογα με την ψυχική διάθεση, άλλοτε από κει ξεκινούν «οι χρυσαφένιοι κάμποι», κι άλλοτε πάλι εκεί «νυχτώνουν».

Ο ποιητής νιώθει την ανάγκη να εξομολογηθεί μπροστά στην αγαπημένη κι άλλοτε πάλι να της εξηγήσει με πολλά την αγάπη του, προσπαθώντας να ερμηνεύσει τα ανερμήνευτα, δίνοντας τις δικές του εκδοχές στο ίδιο θέμα, παρ' ότι γνωρίζει καλά, πως κάθε του ποίημα για την αγάπη και τον έρωτα είναι και μια άλλη γλώσσα, μια άλλη διάλεκτος ερωτικής επικοινωνίας, ένας άλλος κώδικας. Δεν εκχυδαίζει τη γλώσσα· αντίθετα την ανυψώνει και την εξευγενίζει, κάτι που στον τομέα της ερωτικής ποίησης λίγοι μόνον ποιητές το κατορθώνουν, δείχνοντας παράλληλα και την ψυχική ευγένεια και εσωτερική τους καλλιέργεια. Πουθενά δεν θα βρει ο αναγνώστης έστω και τον παραμικρό υπαινιγμό, ακόμη κι όταν ασχολείται ο ποιητής με τα διάφορα μέλη του σώματος. Εδώ η ψυχή και το πνεύμα ξεπερνούν το φθαρτό της σάρκας και της εξαθλίωσης· η ερωτική ένωση είναι πρώτα προϊόν εσωτερικών διεργασιών, εδώ «ρουφάς αχόρταγα τα λόγια των ματιών», γκρεμίζοντας τα φράγματα της «παραχειμάζουσας νύχτας» και την «αφρισμένη ράχη της θάλασσας δαμάζοντας». Βλέπουμε, λοιπόν, ότι με τη δύναμη του ερωτικού πάθους και της αγάπης, (και τα δύο τα θεωρεί αλληλένδετα ο ποιητής), ξεπερνιούνται τα εξωτερικά προβλήματα και οι δυσκολίες της ζωής, η αγάπη φτερώνει το νου, ενώνει τον ουρανό με τη γη, όντας μέσα στην έρημο της γης.

Το στοιχείο του νερού είναι για τον ποιητή βασικό στοιχείο για να προσδιορίσει αυτό που θέλει να πει, και δεν λείπει σχεδόν από κανένα από τα ποιήματα του βιβλίου. Συμβολίζει τη δύναμη της ζωής, τη θλίψη άλλοτε (με τα δάκρυα), τη χαρά αλλού (η αύρα της θάλασσας). Παράλληλα, αν και υπάρχει ταυτότητα ως προς την εξωτερική μορφή, πουθενά δεν συναντά κανείς επανάληψη και χασμωδία. Τα πάντα είναι χτισμένα αρμονικά και σωστά δομημένα, τα κύματα της μουσικής, τα χρώματα της ζωγραφικής, και τα λόγια της ποίησης εναλλάσσονται με χίλιους δύο συνδυασμούς σ' ένα πανηγύρι ζωής χαράς κι ελπίδας. Τα ποιήματα αυτής της συλλογής θα μπορούσε να είναι σελίδες ημερολογίου (περίπτωση προσέγγισης με Γιώρ-

γο Σαραντάρη) ή ακόμη ακροτελεύτια λόγων. Μπορεί ακόμη να είναι η αληθινή ιστορία προσώπων, πραγμάτων και γεγονότων, που δεν γράφεται στα βιβλία ή ακόμη προσπάθειες του ποιητή να παλέψει στη ζωή και να κρατηθεί, βρίσκοντας στην αγάπη και στον έρωτα ένα κλαδί, που θα τον γλιτώσει από τα ορμητικά ρεύματα του χειμάρρου, που παρασέρνει το κάθε τι στο διάβα του. Ένα όμως είναι σίγουρο: ότι αποτελούν καρπό γνήσιας εσωτερικής αγωνίας, αγωνίας πνευματικής, προϊόν αυθόρμητης και όχι τεχνικής γραφής και οι στίχοι αυτοί έχουν γραφεί με αίμα ψυχής. Και αυτό είναι που έχει σημασία.

ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ (1991) του Δημήτρη Τσινικόπουλου περιλαμβάνουν τριακόσια δεκαεπτά γνωμικά, κρίσεις, αποφθέγματα, που είναι μεστοί καρποί πολύχρονων αναζητήσεων και προβληματισμών, ένας απολογισμός και μια καταγραφή τόσων και τόσων εννοιών, ιδεών, θέσεων, αντιπαραθέσεων, γόνιμων στοχασμών και εντυπώσεων και που οι λίγες σχετικά σελίδες του θα μπορούσαν να γεμίσουν τόμους εκατοντάδων σελίδων. Εδώ και η μεγάλη τους, εκτός των άλλων, σημασία, που διακρίνει άλλωστε το έργο, το γενικότερο έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου, η πυκνότητα του στοχασμού, η διαύγεια, η απουσία του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας, η διαλεκτική σχέση ανάμεσα στον συγγραφέα και τον αναγνώστη, αλλά και η πρωτοτυπία και η σωστή αρμοδεσία, παράλληλα και με την καθαρότητα και την υπέρβαση και την λεπτομέρεια, τόσο στη σύλληψη, όσο και στην απόδοση Λίγα παραδείγματα για του λόγου το αληθές. «Όποιος είναι «γεμάτος» από τον εαυτό του, δεν χωράει ανάμεσα στους άλλους». «Όχι σκέπτομαι άρα υπάρχω, ούτε αμφιβάλλω, άρα υπάρχω. Αλλά αγαπώ, άρα υπάρχω. Και υπάρχω ενόσω αγαπώ. Χωρίς αγάπη δεν υπάρχει ζωή». «Η ακόμη, «Δεν φοβάμαι τη φλόγα της αγάπης. Φοβάμαι την πυρά που στήνεται εν ονόματι της αγάπης» ή ακόμη, «Πολλά όπλα ωχρσιούν μπρος σ' ένα αφοπλιστικό χαμόγελο» και τέλος «Η σιωπή είναι η μήτρα του λόγου Και ο λόγος γίνεται σπόρος της σιωπής».

Σκέψεις και συναισθήματα, επιγραμματική θέση, καίρια ερωτήματα κι ερωτηματικά, λόγος και αντίλογος, κέντρο ο άνθρωπος και η πολύτιμη αιμάσσοσα πείρα, λόγος βιωμένος εκ βαθέων, αυτός είναι ο λόγος του ποιητή, στοχαστή και μελετητή Δημήτρη Τσινικόπουλου, που ο Ιάσωνας Ευαγγέλου, αυτός ο χαλκέντερος του γνωμικού λόγου, με τις παροιμιώδεις ΨΗΦΙΔΕΣ ΤΟΥ, σ' ένα μνημειώδες έργο του με τίτλο «ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΝΩΜΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ», συμπεριέλαβε επάξια τον Θεσσαλονικικό συγγραφέα με αρκετά αποσπάσματα του έργου του.

Τα «ΤΡΙΣΤΙΧΑ ΚΑΙ ΧΑΪ-ΚΑΪ» του Δημήτρη Τσινικόπουλου, κυκλοφόρησαν σε λιλιπούτεια έκδοση από τις εκδόσεις «ΙΔΜΩΝ» το 2001. Τούτη η έκδοση, είναι αντιστρόφως ανάλογη του περιεχομένου και της ποιητικής εμβέλειας που περικλείουν τα ολιγόστιχα ποιήματα του τομιδίου, που εκτείνονται σε εξήντα τρεις σελίδες. Θα κατατάσσαμε αναμφίβολα τα πονήματα αυτά στην γνωμική ποίηση, σε ίσες μοίρες

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Φῶς ἐξ ἁνατολῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

την ποίηση και το φιλοσοφικό στοχασμό, που όμως από την πλευρά της μορφής προσεγγίζουν τον λυρικό ποιητικό λόγο. Αλλωστε ο Τσινικόπουλος έχει εντυπώσει στον γόνιμο μετουσιωμένο λυρικό λόγο και σοφία. Τούτα τα μικρά ποιήματα ενέχουν τη δροσιά και τη λεπταίσθητη διεύδυση στον πυρήνα των πραγμάτων, αλλά από την άλλη μεριά ενέχουν το αφνίδιο και το απροσδόκητο, τη γόνιμη οξυγονούχο αμφιβολία, μετερίζι του γόνιμου κι εποικοδομητικού διαλόγου. Διότι, πράγματι, έναν διάλογο ανοίγει ο συγγραφέας με τον αναγνώστη, όχι σαν μια σχέση πομπού και δέκτη, αλλά αντίθετα σε διαλεκτικά σχήματα αναζητά να βρει οδοιπόρους και εθελοντές της αλήθειας. Το χαιΐ-καΐ είναι ένα δύσκολο είδος-μορφή ποίησης, που σε αυστηρούς ρυθμούς υπακούει στις συλλαβές 5-7-5, αποτελείται δηλαδή από δεκαεπτά συνολικά συλλαβές, και στην Ιαπωνία λέγεται χαικού. Ο Τσινικόπουλος ακολούθησε στον τίτλο τον Αντωνίου και τον Σεφέρη, που χάριν αισθητικής ευκολίας υιοθέτησαν τα χαιΐ-καΐ, προσαρμόζοντάς τα στα ελληνικά δεδομένα. Πάντως η νοηματική συμπύκνωση, η εικονοπλασία του στίχου, οι ζειδωροί προβληματισμοί, η ατμόσφαιρα ρέμβης, κατά περίπτωση, είναι σημαντικά προσόντα της οξύτητας της γραφίδας του ποιητή, που κατατάσσει σε τρεις ενότητες το έργο του: Α) σε τριστίχα και χαιΐ-καΐ, Β) σε δέκα και μια νυχτοκουβέντες και Γ) σε δέκα και τρία φυσικά ποιήματα για τη

φύση. Ένα παράδειγμα από κάθε κατηγορία α) Βαδίζω μόνος. / Μ' ακολουθεί η σκιά μου / ρίχνει το φως της // β) Οι νύχτες / πουλιούνται ακριβά / για να μην τις αγοράσεις και γ) Στο αλφαβητάρι της φύσης βρισκόμαστε / ακόμα στο άλφα»

Με μια ποίηση μεταφυσικού χαρακτήρα που έχει τίτλο «ΜΕΘΕΞΗ» (εκδ. ΜΠΙΜΠΗΣ, Θεσσαλονίκη 2002) μας προσφέρει την καινούργια του παραγωγή. Τίτλος απόλυτα αντιπροσωπευτικός, ανταποκρινόμενος πλήρως προς το περιεχόμενο. Ο Τσινικόπουλος καταθέτει μια βιωμένη προσωπική μαρτυρία, με λόγο συμπυκνωτικό, απόσταγμα πόνου και αγωνίας πνευματικής, με αναζητήσεις εσωτερικού χώρου που προσλαμβάνουν τη μορφή ψυχογραφημάτων, ένας άριστος συνδυασμός ποίησης και φιλοσοφικού στοχασμού, αλλιώς μια γνωμική ποίηση αξιώσεων μεγάλου βεληνεκούς. «...Κυοφορώ την υπνώττουσα ύπαρξή μου / Σπαργανώνω εξ αρχής / Την αναθρόσκουσα συνειδησή μου».

Η «ΜΕΘΕΞΗ» είναι ένα αποκαλυπτικό κείμενο που έχει γραφεί με οσμήν ευωδίας πνευματικής, όταν ο χρόνος ραγίζει τα βλέφαρα και ανοίγει ο θεός τις μυστικές βρύσες της αποκάλυψης. Μια εξομολόγησι-προσευχή, γιατί δεητικός είναι ως επί το πλείστον ο χαρακτήρας της συλλογής αυτής, που τελεί σε αγαστή συμπόρευση και συμπλήρωση με το προηγούμενο έργο του δημιουργού. Το βιβλίο αυτό αξίζει κανείς να το διαβάσει, κάνοντας συχνά μικρές διακοπές κι ακούγοντας τη μυστική ευωχία της σιωπής, του πόνου της ψυχής, των δακρύων που σταλάζουν στην καρδιά μας και γίνονται σάλπιγγα ενάντια στη ματαιότητα της φθοράς και της σήψης. Η «στιλβουσα κάμινο» της γραφίδας του προσεγγίζει τον σύγχρονο άν-

θρωπο, τον εγκλωβισμένο άνθρωπο της εποχής μας, που χαίρεται μια ποίηση υψηλού επιπέδου:

*Γυπαετοί πειναλέοι που ψάχνουν πάντα
για ένα κουφάρι...
Γιατί έτσι συμβαίνει πάντοτε
«Όπου είναι το πτώμα
Εκεί
Κι οι αετοί»!*

Κλείνοντας την κατάθεσή μας στο ποιητικό σώμα και αίμα του Δημήτρη Τσινικόπουλου, να τονίσουμε την θαυμαστή ενότητα-συνοχή του ποιητικού του CORPUS, την εναλλαγή από τη νηφαλιότητα και τη ρέμβη στην έκρηξη, την ρομαντική διάθεση που διαπνέει το στίχο, την εσωτερικότητα και το γόνιμο προβληματισμό, την αιματηρή βιοματική μαρτυρία.

*«Πολλές φορές σκοτώνουμε το χρόνο
Μια φορά αυτός μας θανατώνει»!*

Αυτή είναι η ποίηση του Τσινικόπουλου: η φλόγα που μεταλαμπαδεύεται, ο θείος έρωτας των αοράτων, η ερμηνεία της σιωπής και της μουσικής των προσώπων και των πραγμάτων.

*Κάθε μέρα μέσα στους ποταμούς της φλέβας μου
Διαπλέω – άγνωστος ιστιοπλόος –
Σφυρηλατούμαι πάνω στο πυρωμένο αμόνι*

*Η γιγάντια σφύρα της ζωής
Μέρα με τη μέρα με μεταποιεί
Κάθε μέρα με εκποιεί»!*

Σπουδή σε Γυμνό – κυβισμός. Λάδι. Α. Δημητρίου 1988.

Το πεζογραφικό έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου

Δοκιμιογραφία και μελέτες για την Αρχαία Εγγύς Ανατολή

Του Αθανασίου Θ. Φωτόπουλου δ.φ.

Ο Δημήτρης Τσινικόπουλος είναι μία από τις σημαντικότερες πνευματικές μορφές της Θεσσαλονίκης. Στην πόλη αυτή ανδρώθηκε, σπούδασε και μένει μόνιμα.

Μετά από τις σπουδές του στη Νομική Σχολή, μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία και ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα.

Έχει γερά επιστημονικά εφόδια, αλλά διαθέτει κι έναν αξιόλογο πνευματικό οπλισμό. Ένα μεγάλο μέρος της ζωής του αφιερώνεται στην πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία. Σ' εφημερίδες και περιοδικά, κυρίως λογοτεχνικά, δημοσιεύονται δοκίμια, μελέτες και άλλα κείμενά του καθώς και ποιήματά του. Επιδίδεται μ' επιτυχία και στη ζωγραφική, μεταφέροντας με το χρωστήρα του στο πανί τις εμπνεύσεις και ευαισθησίες του.

Το πεζογραφικό του έργο μπορεί να διακριθεί σε δύο κατηγορίες: α) τα δοκίμια και β) τις μελέτες του για πρόσωπα και θέματα της λογοτεχνίας της αρχαίας Εγγύς Ανατολής. Ξεκινώ από τις δεύτερες, γιατί άρχισαν να δημοσιεύονται ήδη από το 1984. Τη χρονιά εκείνη δημοσίευσε το μελέτημά του «**Η Βίβλος και οι αρχαίοι κοσμογονικοί μύθοι**», το οποίο αποτελεί το ευαγγέλιο των ευρύτερων σχετικών ενασχολήσεών του. Το 1993 παρουσιάζει στη Θεσσαλονίκη ένα ευρύτερο βιβλίο με τίτλο «Ποίηση στα λόγια του Ιησού» (σελ. 145), το οποίο γνώρισε και δεύτερη έκδοση. Με το βιβλίο του αυτό ο συγγραφέας προσπαθεί να παρουσιάσει τα λόγια του Ιησού από αισθητική άποψη, «δείχνοντας την ποιητική δομή και πνοή τους». Ερέθισμα για το συγγραφέα υπήρξε η διαπίστωση του Giovanni Papini, ότι η ποιητικότητα των λόγων του Ιησού επισκιασθήκε από την πρωτοτυπία του μηνύματός τους. Εκ προοιμίου ο σ. δηλώνει ότι απέφυγε να παραθέσει πολλές υποσημειώσεις και παραπομπές «πού κουράζουν το μέσο αναγνώστη» και ότι μερικές σελίδες τις έγραψε με την καρδιά, παρόλο που θέλησε να τις γράψει με τη διάνοια. Λέγει χαρακτηριστικά: «Ήταν κάτι πάνω απ' τη δύναμή μου, όταν σε κάποιες στιγμές ένιωσα να διαπερνά και να κλονίζει την καρδιά μου η ποίηση του “ποιητή των ποιητών”».

Για την εξέταση του ποιητικού λόγου του Ιησού εκλαμβάνεται ως αυθεντικό το κείμενο των Ευαγγελίων, αφού αυτά –κατά τα συμπεράσματα της νεώτερης επιστημονικής έρευνας– γράφτηκαν μέσα στο β' ήμισυ της πρώτης εκατονταετίας μ.Χ. Στην αρχή του μελετήματος ορίζονται τα «λόγια του Ιησού» ως μεμονωμένα λόγια ή άθροισμα λόγων που είπε στους μαθητές του ή στα πλήθη και εμπεριέχονται στα κανονικά Ευαγγέλια (σ. 13). Επίσης διευκρινίζεται ότι, για ν' ανιχνεύσουμε την ποίηση στα λόγια του Ιησού, πρέπει ν' απαλλαγούμε από την αντίληψη, ότι ποίηση υπάρχει μόνο εκεί που υπάρχει μέτρο και ρίμα. Η αρχαία εβραϊκή ποίηση είχε ως χαρακτηριστικό όχι τη ρίμα, άλλα το «ρυθμό της σκέψης» που μορφοποιείται με τον «παλληλιισμό των μελών». Αυτός παρατηρείται και στα λόγια του Ιησού και μάλιστα υπό διάφορες μορφές του (συνδυασικός, επιθετικός, συνθετικός, κλιμακωτός, χιαστικός).

Στα λόγια του Ιησού συναντούμε διάφορα ρητά, γνωμικά, αποφθέγματα. Είναι διατυπωμένα έτσι, ώστε ν' απομνημονεύονται εύκολα και να επιβιώνουν για μακρό χρόνο: «Πολλοί γαρ εισίν κλητοί / ολίγοι δε εκλεκτοί» (Ματθ. 22:14), «Πας ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται / και ο ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται» (Λουκ. 14:11). Ορισμένα αρχίζουν με την προσωπική αντωνυμία «εγώ» ή εκφέρονται σε πρώτο πρόσωπο και διακρίνονται για το υψηλό πνευματικό τους περιεχόμενο και την ωραιότητα, από αισθητική άποψη, διατύπωσή τους. Σε μερικά παρατηρούνται γνήσια στοιχεία ποιητικού λόγου κι ένας «μυστικός» γνωμικός λόγος.

Ως κείμενα ποιητικά, κατά την έμπνευση, διάθεση και απόδοση, έχουν χαρακτηριστεί οι παραβολές, με τις οποίες ο ποιητής-διδάσκαλος μετέτρεπε απλές σκηνές της καθημερινής ζωής σε θαυμαστές ποιητικές δημιουργίες. Επίσης στις προσευχές, που ορθώς έχουν χαρακτηριστεί ως η αγνότερη ποίηση, γίνεται συμπύκνωση υψηλών νοημάτων με ωραία λυρική έκφραση.

Άλλο στοιχείο που τονίζει την ποιητικότητα των υπό εξέταση λόγων είναι ο ρυθμός τους, η χρήση ερω-

τήσεων, επαναλαμβανόμενων λέξεων, στίχων και αντιθέσεων. Ο ρυθμός, η βασική δύναμη του ποιήματος, μπορεί να μη φαίνεται με μια πρώτη ματιά στο «πεζολογικό» (ελληνικό) κείμενο των Ευαγγελίων, όμως στην αραμαϊκή γλώσσα είναι εμφανής, αφού υπάρχει και ομοιοκαταληξία. (Βλ. σ. 77, όπου μεταφορά των 8 πρώτων στίχων των Μακαρισμών στην αραμαϊκή από τον C. F. Burney).

Ο σ., σε ιδιαίτερο κεφάλαιο ασχολείται με την προσωπικότητα του «ποιητή» Ιησού, την ποιητική του γλώσσα, τα σχήματα λόγου, και γενικά όλα αυτά που τον ανέδειξαν –κατά τον συγγραφέα– σε «ποιητή των ποιητών». Σ' επίμετρο υπό τον τίτλο «Ποίηση και μνήμη» (σσ. 117-122), ο σ. λέγει ότι «η αναγνώριση του γεγονότος πως ο Ιησούς μίλησε ποιητικά, βοηθάει στην αναγνώριση της αυθεντικότητας των λόγων του», χωρίς ν' αποκλείεται η περίπτωση να αποστήθιζαν οι μαθητές του τα διδάγματά του, όπως έκαναν και οι Ιουδαίοι μαθητές των ραββίνων. Στο τέλος του βιβλίου παρατίθεται Βιβλιογραφία (σσ. 138-142) και Πίνακας ονομάτων και πραγμάτων (σσ. 143-145).

Γενικά κρινόμενο το βιβλίο αυτό **μπορεί να χαρακτηριστεί ως αξιόλογη και λίαν ευπρόσδεκτη συμβολή στη μελέτη της προσωπικότητας του έργου του Ιησού**. Πολλά έχουν να ωφεληθούν από τη μελέτη του οι θεολογούντες, γιατί θα κατατοπιστούν περισσότερο πάνω σε μια ενδιαφέρουσα και γοητευτική πτυχή του θείου λόγου, καθώς κι όλοι όσοι ασχολούνται με τον ποιητικό λόγο, αφού αυτός άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στα υψηλά διδάγματα της χριστιανικής διδασκαλίας.

Το δεύτερο βιβλίο του Δημ. Τσινικόπουλου έχει τον τίτλο «**Φως εξ Ανατολής (Ex Oriente Lux). Λογοτεχνικά κείμενα της αρχαίας Εγγύς Ανατολής**» (εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996, σελ. 234).

Το έργο αυτό αποτελεί τον 11ο τόμο της σειράς «Θρησκευσιολογία», η οποία εκδίδεται από τον οίκο «Ελληνικά Γράμματα» με συντονιστή τον καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Μάριο Μπέγζο. Πρόκειται για βιβλίο καλαίσθητο και εικονογραφημένο, που εντυπωσιάζει τον αναγνώστη από την πρώτη στιγμή. Περιλαμβάνει 15 δοκίμια, τα οποία –εκτός από δύο– έχουν πρωτοδημοσιευθεί σε περιοδικά κι εφημερίδες, πράγμα που δείχνει ότι απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό. Όπως σημειώνει ο σ. στον πρόλογό του (σ. 12), «τα μελετήματα αυτά γράφτηκαν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε, χωρίς να χάνουν τίποτα από την επιστημοσύνη και την επιστημονική τους τεκμηρίωση, να είναι όσο το δυνατόν πιο γλαφυρά και προσιτά στο μέσο αναγνώστη με μια λογοτεχνική τους παρουσίαση». Για το λόγο αυτό αποφεύγονται οι πολλές παραπομπές και σημειώσεις.

Τα κείμενα του τόμου αναφέρονται στη λογοτεχνία της αρχαίας Εγγύς Ανατολής, της «Εύφορης Ημισελήνου», και καταχωρίζονται κατά σειρά χρονικής προέλευσης, από το αρχαιότερο προς το νεότερο. Σημειώνουμε το κείμενο για την αρχαιότερη ποιήτρια του κόσμου Εχεντουάννα, το έπος του Γιλγαμές,

την ερωτική ποίηση των αρχαίων Αιγυπτίων, την επική ποίηση των Φοινίκων, το Άσμα Ασμάτων του Σολομώντος, τις Παροιμίες του Σολομώντος και άλλων σοφών, την ποίηση των Κουμρανιτών κ.ά.

Ο σ. διαπραγματεύεται τα θέματά του με μεθοδικότητα, παραθέτει χαρακτηριστικά αποσπάσματα κειμένων σε νεοελληνική μετάφραση, γνωρίζει τη σχετική ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία και αφηγείται με τρόπο γλαφυρό και επαγωγό. Δείγμα της ευσυνειδησίας του είναι το γλωσσάριο και ο πίνακας ονομάτων που παρατίθενται στο τέλος του βιβλίου. Το βιβλίο αυτό διδάσκει και συνάμα τέρπει, αφού ο συγγραφέας του είναι επιστήμων και δοκιμιογράφος, άλλα και ποιητής στοχαστικός κι ευαίσθητος.

Απομένει να αναφέρουμε τα δοκίμια του Δημ. Τσινικόπουλου. Ο αριθμός τους είναι μεγάλος και μόνο ως προϊόν αυστηρής συλλογής μπορούν να χαρακτηριστούν αυτά που περιλαμβάνονται στο βιβλίο του με τον τίτλο «**Εικονοκλάστες και λεξιμάχοι**» (Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 186).

Αν και η θεματολογία των δοκιμίων αυτών είναι ποικίλη, ωστόσο όλα περιστρέφονται γύρω από έναν άξονα μεταφυσικής αναζήτησης, τα διέπει μια βαθύτερη μεταφυσική χροιά.

Παραθέτουμε μερικούς:

Η λυτρωτική δύναμη των δακρύων, Το φιλί, Το τραγικό στοιχείο στον έρωτα, Τέχνη και Ελευθερία, Ο μύθος της αστρολογίας, Η άνθηση του αποκρυφισμού, Το φαινόμενο του νεοπαγανισμού, Εικονοκλάστες και λεξιμάχοι, Πλατωνικός έρωτας και χριστιανική ηθική, Ο θεός και το πρόβλημα του κακού, Ποιός δρόμος οδηγεί στην αλήθεια κ.ά.

Αυτό που διακρίνει κανείς στο πνεύμα και τη γραφή του συγγραφέα είναι η γνήσια και πηγαία έμπνευση, η πρωτοτυπία, η αναλυτικότητα και συνθετικότητα, η υποβλητικότητα, η μεθοδικότητα, η εμμονή στην παράδοση αλλά και η αιρετική –όπου χρειάζεται– στάση. Χάρισμα και προτέρημα του είναι η απεγάδιαστη χρήση της γλώσσας, η απλότητα του ύφους, η εκλαϊκευτική ικανότητα, η ήπια –όσο και σαγηνευτική– αφήγηση. Ο συγγραφέας εισάγει τον αναγνώστη του στο χώρο της διανοητικής περιπλάνησης, τον μυεί, τον σαγηνεύει, τον πείθει... Κάποιες φορές τον προκαλεί, και τον καλεί να προβληματιστεί περισσότερο πάνω σε διαχρονικά ή σύγχρονα φαινόμενα της πνευματικής, καλλιτεχνικής και κοινωνικής ζωής.

Ο δοκιμιακός λόγος του Δημ. Τσινικόπουλου είναι σαν ένα κάλεσμα σε χώρους πνευματικής ευωχίας. Και είναι κρίμα που δεν συμπεριλαμβάνονται στον τόμο αυτό περίφημα δοκίμια που έχουν ήδη δημοσιευθεί, όπως το άκρως ενδιαφέρον για τον «μυστικό» Νίκο Καζαντζάκη. Περιμένουμε και την έκδοση νέου τόμου με άλλα ενδιαφέροντα κείμενά του, για να γευθούμε τους καρπούς της διανοητικής του προσπάθειας.

Ο Δημήτρης Τσινικόπουλος ως Ερευνητής, Στοχαστής και Δοκιμιογράφος

Του Ευάγγελου Ρόζου

Με την ιδιότητα του αναγνώστη (ίσως του επαρκούς) και χωρίς τον ειδικό εκείνο γνωσιολογικό εξοπλισμό, που απαιτεί μια τέτοιου είδους μελέτη, διάβασα προσεχτικά και με ενδιαφέρον την μελέτη του Δημ. Τσινικόπουλου, «**Ο Δανιήλ στο λάκκο των ...κριτικών**».

Ο συγγραφέας δεν είναι Θεολόγος. Είναι ένας καλός δικηγόρος, αλλά, προπαντός, ένας ανήσυχος και έντονα (και περί... πολλά) προβληματιζόμενος νέος. Καρπός των ερευνών του, της έφεσής του για μελέτη της ιστορίας και χριστιανικής αρχαιολογίας, φιλολογίας και θεολογίας είναι το μικρό αυτό πόνημα. Με μια ευχέρεια και άνεση που αιφνιδιάζει ευχάριστα, ο συγγραφέας, μέσα σε 46 μόνο σελίδες, συνοψίζει το όλο θέμα του και αφού «αποδεικνύει» ως αστήριχτες τις θέσεις όλων εκείνων, που θεωρούν όλο το βιβλίο του Δανιήλ μη αυθεντικό, ψεύτικο και κάθε άλλο παρά θείας έμπνευσης, συντάσσεται με τους υπερασπιστές της αυθεντικότητάς του και της θεοπνευστίας του. Νομίζω, πως η εργασία αυτή του Δημ. Τσινικόπουλου παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για κάθε σκεπτόμενο και προβληματιζόμενο άνθρωπο. Επαναποθετεί το αιώνιο ζήτημα της Βίβλου, και, διεξονυχίζει όλη την επιχειρηματολογία, υπέρ και κατά της θείας της προέλευσης. Γλαφυρό γράψιμο, τεκμηριωμένες απόψεις, ευρύτητα προβληματισμού, βαθύς σεβασμός στην παράδοση, είναι νομίζω, οι κυριότερες αρετές της έρευνας αυτής που, επί πλέον, φανερώνει έναν ένθερμο πιστό της χριστιανικής θρησκείας και φωτισμένο υπερασπιστή των ιερών της κειμένων που, όπως και το βιβλίο του Δανιήλ, αποτελούν τη βάση και το θεωρητικό της υπόβαθρο.

Με την εργασία του αυτή πλούτισε και διεύρυνε την ισχνή ελληνική βιβλιογραφία, προσφέροντάς μας μια δυνατότητα και μιαν ευκαιρία για νέες επαναποθετήσεις επάνω στα αιώνια θέματα, που ποτέ δεν χάνουν την επικαιρότητά τους και ποτέ δεν «χάνει» ο οποιοσδήποτε, όταν έρχεται σε οικείωση μαζί τους. Ακριβώς, ο συγγραφέας, με την ωραία του διατύπωση, την αδρή διαγραφή των επί μέρους θεμάτων, πέτυχε να μας ανοίξει το δρόμο προς μια περιοχή γνώσης που, έως τώρα, μας ήταν ελάχιστα γνωστή και οικεία.

Συνεχίζοντας ο Δημ. Τσινικόπουλος τις μελέτες του σε βάθος και, κατά προτίμηση, ασχολούμενος με το έργο κορυφαίων του πνεύματος αλλοτινών εποχών, μας έδωσαν στα 1990 ένα ακόμα έργο του. Τίτλος του: «**Η θρησκευτικότητα του Sir Isaak Newton**». Το επιγράφει δοκίμιο και είναι πράγματι. Γνωστές οι θρησκευτικές πεποιθήσεις του μεγάλου Άγγλου φυσικού. Έντονος ο χριστιανικός προβληματισμός του. Αξιοθαύμαστη η εναρμόνιση της επιστήμης με τη θρησκεία, έτσι όπως συνυφαίνεται μέσα στην προσωπικότητα ενός τόσο βαθυστόχαστου πνεύματος. Ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες οι διατυπώσεις του Δημ. Τσινικόπουλου και αβίαστα τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει. Αλλά ποιο μπορεί να 'ναι το δίδαγμα μιας τόσο υψηλόπνοης εργασίας; Αυτό που πολλοί αρνούνται σήμερα. Την δυνατότητα δηλαδή της μεταφυσικής πίστης με την παράλληλη ενασχόληση με τα γήινα. Ο κόσμος, η μελέτη των φυσικών φαινομένων, όχι μόνο δεν έρχονται σε αντίθεση με τη θρησκεία, αλλά και την στηρίζουν και την προεκτείνουν. Ακριβώς αυτό μας δείχνει με την ζωή, το έργο του και τα γραφτά του ο μεγαλύτερος ίσως φυσικός του 17ου αιώνα. Η πίστη στο Θεό δεν εμποδίζει τη γνώση, αλλά τη διευκολύνει. Η επιστήμη δεν είναι κάτι το έξω και πέρα από τη θρησκεία, αλλά συνοδοιπορεί παράλληλα.

Θα πρέπει να εξάρει κανείς το ευσύννοπτο της προαναφερθείσας εργασίας του συγγραφέα, τη σωστή ταξινόμηση της ύλης, το διαυγές ύφος που κάνει εύληπτη και ευχάριστη την ανάγνωση. Σύντομη, ολιγοσέλιδη εργασία που, όμως, προσφέρει πολλές δυνατότητες και ευκαιρίες για ευρύτερες σκέψεις και παρατηρήσεις επάνω στην ανθρώπινη δυνατότητα πρόσληψης και σύλληψης της πέραν των φαινομένων αλήθειας, της αλήθειας του Θεού.

Το βιβλίο του Δημήτρη Τσινικόπουλου, «**Κριτική επιλογής και επιλογή κριτηρίων**» (1991), είναι το έκτο κατά σειρά βιβλίο του συγγραφέα. Ο πολυσύνθετος πνευματικός άνθρωπος Δημήτρης Τσινικόπου-

λος, με το νέο του βιβλίο, με σκέψεις, γνωμικά, διατυπώσεις απόψεων και προσωπικές επιγραμματικές εξομολογήσεις, έρχεται να δώσει μιαν ακόμη διάσταση στο έργο του.

Τούτη τη φορά μας υποχρεώνει να προσέξουμε αυτό που περισσότερο, ίσως, είναι: Το σκεπτόμενο άνθρωπο, τον έντονα και βαθιά προβληματιζόμενο επάνω στα καθημερινά και τα γήινα, αλλά και στα διαιώνια και διαχρονικά. Πρωτότυπος και καιρίος ο λόγος της. Ειλικρίνεια, πάθος, αλήθεια, τόλμη, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των διαπιστώσεών του, που συχνά νοηματοδοτούν ολόκληρες πτυχές στοχασμών και σκέψεων με ολότελα απρόβλεπτες προεκτάσεις.

Ακριβώς, εδώ, έγκειται η αξία των αφορισμών αυτών με την πυκνή δομή και το γεμάτο ουσία περιεχόμενο. Σε προβληματίζουν και σε κεντρίζουν, ωθώντας τη σκέψη σου σε νέες γονιμοποιές αναζητήσεις. Αλλά, πρώτα απ' όλα σε πείθουν. Όσο κι αν δε συμφωνείς μαζί του, βρίσκεις πως μπορεί να είναι κι έτσι ή πως η άλλη πλευρά έχει το ίδιο ισχυρά επιχειρήματα.

Οι στοχασμοί του γύρω από το Θεό, την αγάπη, τον έρωτα, τ' ανθρώπινα πάθη, είναι ιδιαίτερες ενδιαφέροντες. Έτσι, είμαστε βέβαιοι πια, πως ο δικηγόρος και ποιητής, ο δοκιμιογράφος και μελετητής Δημήτρης Τσινικόπουλος είναι ένας άξιος, όσο και βαθύς γνώστης του ίδιου του ανθρώπου, σ' ό,τι φαίνεται πως είναι, αλλά και σε ό,τι αιώνιο κρύβει βαθιά μέσα του.

* * *

Το επόμενο βιβλίο του «Φως εξ Ανατολής» (1996), ομολογώ πως με εντυπωσίασε βαθύτατα. Δεν περίμενα τόσο ποικιλία θεμάτων, νοημάτων, διδαγμάτων και σοφίας, όταν μάλιστα όλα αυτά προέρχονται από λαούς και έθνη που ήκμασαν πριν πολλούς αιώνες.

Οι Φοίνικες και οι Αιγύπτιοι, οι Ασσύριοι και οι Σουμέριοι, και περισσότερο απ' όλους οι Ισραηλίτες, γίνονται αντικείμενο μελέτης και, σε πολύ γενικές γραμμές, σχολιάζονται διεξοδικά και αξιολογούνται τα κυριότερα πολιτιστικά γραπτά τους κατάλοιπα. Πρόκειται για την ακρίβεια για 14 μικρά μελετήματα, μέσα από τα οποία ο άξιος μελετητής μας αποκαλύπτει κυριολεκτικά την αρχαιότατη αυτή πνευματική παρακαταθήκη.

Γλαφυρός λόγος, αδρή περιγραφή και κυρίως σωστή και ακριβής η μετάφραση των κειμένων που, όλα μαζί, και το καθένα χωριστά, συνιστούν την πανάρχαιη παράδοση την τόσο όμοια αλλά και τόσο διαφορετική από την ελληνική.

Ένα κράμα πρωτογονισμού, οργιώδους θρησκευτικότητας, πλήρους αλήθειας και βαθιάς γνώσης των ανθρωπίνων χαρακτηρίζουν τα κείμενα αυτά είτε είναι τμήματα από διασωθέντα ιερά βιβλία είτε αποσπάσματα ποιημάτων, συνήθως λατρευτικού χαρακτήρα. Έντονος και ωμός ερωτισμός, αίσθηση ματαιότητας, υποταγή στο μοιραίο και το αναπόφευκτο, αλλά και διαπιστώσεις όλο αλήθεια χαρακτηρίζουν τα παρ-

σιαζόμενα κείμενα. Ολοφάνερα η ποίηση και η σοφία του Ισραήλ υπερέχει και ξεχωρίζει. Αλλά και οι γνωμικά διατυπωμένες παραινέσεις των Αιγυπτίων παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, συγκινούν και γοητεύουν. Το βιβλίο του Πταχοτέπ, οι παροιμίες του Σολομώντα, ο Εκκλησιαστής, το Έπος του Γιλγαμές, αλλά και όλα τ' άλλα μας εντυπωσιάζουν και μας γοητεύουν. Ο ρεαλισμός, η αλήθεια, η σοφία των διατυπώσεων, η γνωμική ακρίβεια, οι βιωματικές διαπιστώσεις των παλαιών αυτών συγγραφέων και ποιητών μας πείθουν πως ήδη τότε ο άνθρωπος είχε βρει το δρόμο του προς την πνευματική ολοκλήρωση.

Ακριβώς εκεί συνίσταται και η αξία του βιβλίου και η προσφορά του Δημήτρη Τσινικόπουλου.

Μας τα θύμισε όλα αυτά. Μας έδειξε τα πρώτα βήματα του σκεπτόμενου και προβληματιζόμενου ανθρώπου που, κάτω από τις πιο διαφορετικές ιδιότητες, αναζητήσε το νόημα και την ουσία της ζωής και της ύπαρξης.

* * *

Το 2001, ο συγγραφέας κυκλοφόρησε ένα ακόμα βιβλίο δοκιμίων, με τον τίτλο «ΕΙΚΟΝΟΚΛΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΛΕΞΙΜΑΧΟΙ».

Έντονοι οι προβληματισμοί του. Συχνά αφοριστικά και απόλυτα τα συμπεράσματά του. Ιδίως ως προς τα θρησκευτικής υφής κείμενά του. Αντίθετα, τα πρώτα του δοκίμια, επιδέχονται ευκόλως επιδοκιμασίας, αφού προσφέρουν στον αναγνώστη περιθώρια να προβληματισθεί ο ίδιος και σαφώς είναι εύπεπτα. Πολλά, εκτός από τις σκέψεις που προκαλούν, παρέχουν και χρήσιμες πληροφορίες και ακόμα περισσότερο, διαμορφώνουν λογοτεχνικές προτιμήσεις και ευμενείς διαθέσεις. Όσα μας γράφει για το χιούμορ (που τόσο μας λείπει) ή τα χάλι-κου, την τέχνη του «Ακούειν» ή το «χέρι» συχνά γοητεύουν και θέλγουν. Στάθηκα στο περί ματαιοδοξίας δοκίμιό του και χάρηκα κάποια άλλα που κι εμένα (και μας τους άλλους θα 'λεγα) πάντα μας έβαζαν σε σκέψη. Εντύπωση μου κάνει η ευρύτητα της θεματολογίας του. Ολοφάνερα πολλά τον απασχολούν και για πολλά θέλει να μας πείσει. Το θετικό εδώ είναι πως παντού το ύφος του είναι ανάλαφρο, η γραφή του ελκυστική και σπάνια κουράζει.

Το να είναι κανείς στην εποχή μας ευθαρσής και σαφής ως προς τους στόχους του, είναι, νομίζω, μεγάλο προσόν, όταν ξέρουμε πως στις μέρες μας πάρα πολλοί κρύβουν τις σκέψεις τους και μασούν τα λόγια τους. Αυτός είναι ο Δημήτρης Τσινικόπουλος, που με τα ώριμα πια και στοχαστικά του μελετήματα, μας έκανε να σκεφθούμε πολλά και, σαφώς, να ξεκαθαρίσουμε ακόμα περισσότερα μέσα μας. Και αυτά άσχετα αν συμφωνεί ή όχι κανείς μαζί του. Άλλωστε η διαφωνία είναι κάτι που ο ίδιος την προκαλεί, αφού συχνά είναι ελάχιστα τα περιθώρια συμβιβασμού που μας αφήνει. Αλίμονο, λοιπόν, στους «βέβηλους» που θα θελήσουν να διεισδύσουν στα κείμενά του και να θέλουν, ταυτόχρονα, να μείνουν νηφάλιοι.

Η ποίηση του Δημήτρη Τσινικόπουλου γίνεται λόγος εσώτατης εξομολόγησης

Του Γ. Κ. Ζωγραφάκη

Η ποιητική παρουσία

Πολλαπλή είναι η πρόσβαση, για να κατορθωθεί έπειτα από ένα είδος μυστικής διαδικασίας η διείσδυση η πιο σωστά, η αναζήτηση της πηγής των εμπνευσιακών κραδασμών ενός λογοτέχνη και ιδιαίτερα ενός ποιητή.

Είναι χάρη σε μια αντίστροφη φορά, η άνοδος, η καλύτερα η αποκαλυπτική διερεύνηση που οδηγεί τον μελετητή απ' την έκφραση στην έμπνευση. Από το λόγο, την έντεχνη φραστική μορφή, προς το κινούν αίτιον την αφορμή, το πρώτο ερέθισμα, απ' όπου με στροβιλίζουσα κίνηση – καθώς τα νεφελώματα που προηγούνται των αστερισμών – έρχεται στο φως το δημιούργημα από την ανυπαρξία στην αυθυπαρξία.

Το έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου είναι η συγκλονιστική καταβύθιση μιας καρδιάς που αποκρίνεται δημιουργικά σ' όλα τα βιαστικά ή επίμονα εξωτερικά ερεθίσματα, όποια κι αν είναι. Ο λόγος του είναι τόσο ευλύγιστος, ώστε να παίρνει το σχήμα, το χρώμα, το ρυθμό, τη δύναμη, την απλότητα και τη διεισδυτικότητα ακόμη και της πιο φευγαλέας εικόνας του ψίθυρου που βρίσκεται σχεδόν κοντά στη σιωπή.

Ξέρει να είναι τρυφερά λυρικός, να ψιθυρίζει sotto voce τις αγωνίες και τα ερωτηματικά του και να γίνεται ο λόγος της εσώτατης εξομολόγησης. Έχουν οι στίχοι του μια λεκτική ευγένεια, εκλεκτικότητα, που επιτρέπουν να νοηθεί η αισθηματική, αισθησιακή ή διανοητική φόρτισή τους, αποκλειστικά μ' αυτό το δικό τους εκφραστικό περιβλημά. Αισθάνεται ότι ζει παλμικά τον συγκινησιακό καρπό των εμπνεύσεών του. Οδηγούμεθα έτσι στην διαπίστωση του ταυτισμού του μέσα από μια αποκαλυπτική διεργασία, προς την αφετηρία των όσων κατέληξαν στη γέννηση κάθε νέας ποιητικής δημιουργίας του. Ο αναμφισβήτητος προσωπικός τρόπος, που μ' αυτόν επεξεργάζεται τα θέματά του ή και τα επιλέγει, του χαρίζει το χρώμα της δικής του τέχνης.

Δεν είναι άραγε τόλμημα ν' αξιολογηθεί σήμερα το έργο ενός ποιητή που ζει ανάμεσά μας και που κάθε νέα του εμφάνιση το εμπλουτίζει κατά τρόπο, συχνά απροσδόκητο και αποκαλυπτικό;

Το ότι η ποιητική παρουσία στο νεοελληνικό χώρο του Δημ. Τσινικόπουλου, προκάλεσε την επιτακτική ανάγκη να προηγηθεί το παραπάνω πλησίασμα δημιουργεί την εντύπωση πως ο ποιητικός του λόγος, που έχει – αναπόφευκτα – διανύσει μια βαθμιαία, χαρακτηριστικά αποκαλυπτική και προσδιοριστική πορεία, με έντονο αναζητητικό χαρακτήρα, εκφράζει μια ποιητική ιδιοσυγκρασία που βεβαιώνει και επιβάλλει την αυθυπαρξία της.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να προσέξουμε τους τίτλους των ποιητικών του συλλογών. Και στις τρεις, υποκρύπτεται το μυστικό νόημα, ο συμβολισμός. Με το «φωτοτροπισμό» συμβολίζει ο συγγραφέας, όπως αποκαλύπτει στο προλογικό του σημείωμα, «την τάση που έχουμε ή που πρέπει να έχουμε όπως τα φυτά αναζητούν το φως, έτσι και μεις οι άνθρωποι πρέπει να έχουμε τη ροπή για την αναζήτηση του συμβολικού φωτός του φωτός της ζωής, της αλήθειας και της αγάπης».

Με τη λέξη «Σπαράγματα» (τμήματα-κομμάτια) υπονοεί τη διάκριση των ποιημάτων του σε τρεις μη διακρινόμενες ενότητες, που αναφέρονται στην αγάπη προς το Θεό, το συν-άνθρωπο και τη γυναίκα.

Τέλος με το «Σύφλογο» υποδηλώνει όλες τις φλόγες που συγκεντρώνονται σ' ένα σημείο. Η λέξη θα μπορούσε να αποδοθεί ως «δίδυμες φλόγες» ή «πολύφλογο».

Για την ποιητική του πρωτοεμφανιζόμενου ποιητή, ο κριτικός Χρ. Λαμπρινός έγραψε στην «Μακεδονία» (15.3.1986) ότι «η ροή της ποίησης του Δημήτρη Τσινικόπουλου έχει μια ρέουσα γοητεία. Τη διακρίνει όμως περισσότερο ένας βαθύς στοχασμός και μια εντυπωσιακή ανερεύνηση. Ξεκινά από την επιφάνεια των πραγμάτων και προχωρεί στο βάθος της σκέψης».

Ένα ενδιαφέρον – θα έλεγα χαρακτηριστικό – ποίημα της συλλογής αυτής, είναι το τιτλοφορούμενο «Συνείδηση».

*«Βαριά τα βήματα της καρδιάς...
»Απλωμένο το χέρι του νου
ελέγχει
»τα μύχια του κάθε λογισμού.*

»Αγρυπνο μάτι,
 »Ακούραστο.
 »Κατοπτρεύει τον κλυδωνισμό
 »στις σκέψεις του μυαλού.
 »Τροχοπέδη
 »στο ταχύπλοο σκάφος
 »της ατέρμονης επιθυμίας.
 »Ο σπαραγμός
 των στοιχείων
 »του σώματος και της ψυχής.
 »Έπειτα σιωπή·
 »Σιωπή τυραννική...»

Με τα «Σπαράγματα» (1987) που ακολουθούν, ο ποιητής θα εκραγεί, αφού τα πρώτα ποιήματα της δεύτερης συλλογής σαν απόηχος, θα ολοκληρώσουν με βαθύτερο ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα την εικόνα ενός ποιητή, που δίχως εσωστρεφική διάθεση ανακαλύπτει τον «έρωτα» προς το θείον, τη ζωή και τον άνθρωπο. Οι τίτλοι των ποιημάτων είναι και πάλι αποκαλυπτικοί της διάθεσης του ποιητή, όπου συχνά εμφανίζεται με το ρήμα αγαπώ και το ουσιαστικό αγάπη.

Την ποίηση της συλλογής αυτής ο διακεκριμένος ποιητής και λογοτέχνης Βασίλης Λαζανάς, την χαρακτήρισε σαν «ποίηση προσωποπαγή με λαμπρές και πρωτότυπες εικόνες, με λαξευμένους στίχους... μια ποίηση υψηλής στάθμης, μια όαση στην πλημμυρίδα των ποιητικών συλλογών που κυκλοφορούν».

Και αμέσως σαν προάγγελμα της τρίτης ποιητικής συλλογής με τον τίτλο «Σύφλογο» (1988) μας χαρίζει, όχι μόνο αξιοπρόσεχτα, αλλά και πειστικά χαρακτηριστικά δείγματα, που προαναγγέλλουν την τόσο αναμενόμενη ταύτιση μεταξύ του θεματικού υλικού και μιας απροσδόκητα πλούσιας άνθησης του εκφραστικού οργάνου.

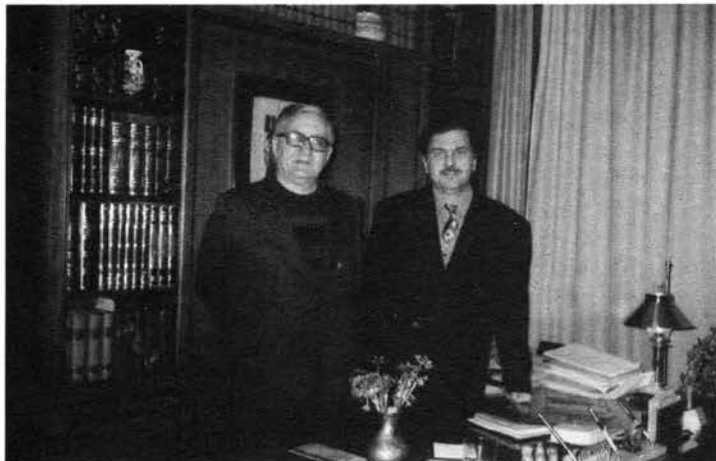
Ένα συναίσθημα ρευστότητας

Ο λόγος του ποιητή έχει μια σαγήνη, μια γοητεία, που συχνά θυμίζει το γνωστό στίχο του Βερλαίν «ποτέ το χρώμα, μόνο η απόχρωση». Και στην τέχνη των αποχρώσεων ο Δημήτρης Τσινικόπουλος ξέρει να κινείται με καταπληκτική άνεση.

Με μέσα απλά, δίχως επιτήδευση, κατορθώνει να μεταδώσει ένα ιδιόρρυθμο συναίσθημα ρευστότητας όχι μόνο με την κάποια απροσδόκητη σύζευξη σπασιών λέξεων και μία χαριτωμένη λεξιθηρία, αλλά και εικόνες — που αναδύονται με αφρό, θάλασσα, αμμουδιά, γλάρο, κύματα, νερό, βροχή, φλέβα νερού, δροσοσταλίδες, γελαστά νερά, αείρροο κύμα —, που μας παρασύρουν μαζί με τις ακαθόριστες, δίχως σύνορα μορφές, που ανακαλεί ο ποιητής.

Κι όταν δεν υπάρχει τέτοια αναφορά, έχεις το συναίσθημα, εσύ ο αναγνώστης, πως γλιστράς ανάμεσα από λεπτοδουλεμένους στίχους, σα να βρίσκεσαι μέσα σε οικείο στοιχείο που δε σε ξενίζει.

Για την ποίηση του «Σύφλογου» ο Μιχάλης Σταφυλάς σημείωσε: «Ο ποιητής, καταγράφοντας κάποιες ιδιαίτερης σημασίας στιγμές, κρατάει στο κείμενό του τη γεύση των αισθήσεων και των αισθημάτων, το πάθος εκείνο που μετατρέπεται σε ποίηση, που συγκινεί και γοητεύει». Και ο Γάλλος Ελληνιστής Gaston H. Aufreere έγραψε: «Ο Μακεδόνας ποιητής Δημήτρης Τσινικόπουλος μπαίνει μέσα στο ποιητικό χώρο απ' τη μεγάλη πόρτα... Η ποίησή του κυλά σαν το μέλι, ανθίζει σαν ένα λουλούδι, τραγουδά σαν ένας λόγος· βυθίζεται και πολλαπλασιάζει το τραγούδι της, ώστε τελικά, να μην είναι παρά η συνείδηση της ίδιας της αγάπης».

Στο γραφείο του με τον ποιητή-λογοτέχνη Θανάση Παπαθανασόπουλο

Ένας ποιητής Ερωτικός...

Κριτική για την ποιητική συλλογή
του Δημήτρη Τσινικόπουλου «Σύφλογο»

Του Δημοσθένη Ζαδέ

Πήραμε το θαυμάσιο βιβλίο, του Δημ. Τσινικόπουλου «Ποίηση στα λόγια του Ιησού». Κι ήρθε η αποκάλυψη: είδαμ' εκεί πως ο ποιητής Άγγελος Δημητρίου κι ο δοκιμιογράφος Τσινικόπουλος ήταν το ίδιο πρόσωπο. Συγκλονιστήκαμε απ' τη μελέτη κι αποφασίσαμε να διαβάσουμε το «Σύφλογο».

Η έκπληξή μας στάθηκε ακόμη πιο μεγάλη. Καθώς διαβάσαμε τη συλλογή «Σύφλογο», διαπιστώσαμε την αρτιότητα και την αξία της ποίησης του. Επιτέλους είχαμε βρει μια συλλογή γραμμένη σ' ελεύθερο στίχο, μ' αληθινή, υποδειγματική ποίηση, πλημμυρισμένη από ποτάμια λυρισμού, που κυριαρχούσαν φωτεινές δέσμες πολύχρωμων εικόνων, μ' έναν πλούτο μεταφορών και παρομοιώσεων, κι όλων εκείνων των απαραίτητων στοιχείων, που κάνουν τον ανθρώπινο λόγο «ποίηση», δηλ. γλώσσα των θεών.

Ένα ερωτικό παραλήρημα είναι η συλλογή. Στο πρώτο μέρος υμνεί την αγαπημένη με στίχους καταπληκτικούς. Τόσο δυνατά ερωτικούς στίχους μόνο στο «Άσμα Ασμάτων» του Σολομώντα συναντήσαμε. Δεν ξέρουμε αν ο ποιητής διάβασε το Σολομώντα, μα ο πειρασμός μας σπρώχνει να καταχωρίσουμε δυο μικρά αποσπάσματα απ' τους δυο ποιητές, που φανερώνεται όλο το μεγαλείο του ωκεάνειου ερωτισμού τους.

Γράφει ο Δημητρίου (σελ. 9): «Έχεις τη φλόγα των χεριών μου / Το ρυθμό της ανάσας μου. / Κι όταν ακουμπώ το κεφάλι μου / στο στήθος σου / ακούω τους σφυγμούς της καρδιάς σου / μεσ' τους παλμούς της καρδιάς μου. Κι ο Σολομώντας τραγουδάει (σε μετάφραση Ν. Παπακωνσταντίνου): «Ωραία που είσαι ποθητή μου, ωραία που είσαι / τα μάτια σου είναι ίδια περιστέρια / πίσω απ' το διάφανο το πέπλο σου /... / Πεντάμορφη είσαι, πολυαγαπημένη μου, / κι απάνω σου δε βρίσκεται ψεγάδι».

Το απόσπασμα απ' τη συλλογή του Άγγελου Δημητρίου δεν είν' απ' τα ενδεικτικότερα, όμως, δείχνει το έντονο ερωτικό, λυρικό ανάβρυσμα της ψυχής του, που φτάνει σ' ακραία όρια. Η ύπαρξή του ζει κι αναπνέει μόνο για την αγαπημένη, περιστρέφεται γύρω της σα μαγνητισμένος, υποταγμένος στο πάθος της αγάπης, που ολάκαιρος ο κόσμος, το παν, είν' Εκείνη.

Στο δεύτερο μέρος της συλλογής, «Συμφίδα»,

Μετά την παρουσίαση του βιβλίου του «Εικονοκλάστες και Λεξιμάχοι», ο συγγραφέας με τον Ακαδημαϊκό Τάκη Βαρβιτσιώτη και την ποιήτρια Μάρω Στασινοπούλου.

υμνείται η αιώνια και παντοδύναμη θηλυκότητα της γυναίκας με τέτοιους λυρικούς αναπαλμούς και μολπές μουσικότητας, που μας συγκλόνισε αισθητικά. Σε κείνο το «Αναδύθηκες» κατά την ταπεινή μας γνώμη, ο λυρικός λόγος του Αγγ. Δημητρίου σπάζει το φράγμα και της αυστηρότερης απαίτησης του πιο δύσκολου αναγνώστη και υψώνεται σαν ένας πολύχρωμος πίδακας.

Ενθουσιαστήκαμε απ' την ερωτική μέθη που αποπνέει «Η ιέρεια της αγάπης» κι εκστασιαστήκαμε τέλος μπροστά απ' τις φωτεινές λάμπειες του οργιαστικού λυρισμού του στο «Συμφίδα» του. Ακολουθούν λίγα «Χάι-Κάι», που τα σφραγίζει μια απεριγράπτη ομορφιά, θα δώσουμε ένα-δυο δείγματα στην τύχη, γιατί δυσκολευόμαστε να κάμουμε δίκαιη επιλογή: «Τα ωκεάνεια μάτια σου / Δακρυσμένα μιλούν / Τη διάλεχτο του πόνου» – «Η αγάπη σου πυρ αδηφάγον / Η αγάπη μου / Αχόρταγος Άδης». Και το τελευταίο της συλλογής «Σύφλογο»: «Ακόμα κι όταν δεν / Σ' αγαπώ / Το ξέρεις πως σ' αγαπώ».

Το «Σύφλογο» είναι μία κατάχτηση της ελευθερόστιχης ποίησης.

Μικρό Απάνθισμα Γνωμικού λόγου του Δημήτρη Τσινικόπουλου

Από τα «Κριτήρια επιλογής και επιλογή κριτηρίων»

- Το Θεό δε θα τον αναζητούσε κανείς αν δεν υπήρχε η σπίθα της πυρκαγιάς μέσα μας.
- Κάπηλοι της θρησκείας είναι όσοι με τη μιαν άκρη του στόματός τους υμνούν το Θεό, και με την άλλη ευλογούν τα όπλα του πολέμου.
- Όχι σκέπτομαι, άρα υπάρχω. Ούτε αμφιβάλλω, άρα υπάρχω. Αλλά, αγαπώ άρα υπάρχω. Και υπάρχω ενόσω αγαπώ. Χωρίς αγάπη δεν υπάρχει ζωή.

Ως να μάθεις να ζεις έφαγες τη ζωή – χωρίς να ζεις.

- Όποιος είναι «γεμάτος» από τον εαυτό του, δε χωράει ανάμεσα στους άλλους.
- Μια ερώτηση σε απάντηση του ερωτώντος, αξίζει πολλές φορές, περισσότερα από χίλιες απαντήσεις.
- Γι' αυτούς που μέσα τους έχουν μέρα, και το σκοτός της νύχτας είναι Φως.
- Η σιωπή είναι η μήτρα του λόγου. Και ο λόγος γίνεται σπόρος της σιωπής.
- Στην κοινωνική ζούγκλα επιβιώνουν εξίσου και λέοντες και ... χαμαιλέοντες.
- Τρώγοντας ανοίγει η όρεξη και γράφοντας έρχονται οι λέξεις.
- Πολλές φορές σκοτώνουμε το χρόνο· μια φορά αυτός μας θανατώνει.

Θάλασσα γυμνή Στα βράχια ξεθυμάνει. Τριγύρω γλάροι.

- Μικρή απόσταση χωρίζει συνήθως το ωφέλιμο από το βλαβερό, όπως μικρή απόσταση χωρίζει την ηλιοθεραπεία από την ηλίαση.
- Πολλά όπλα ωχριούν μπρος σ' ένα αποπληστικό χαμόγελο.
- Στη ζωή δεν πρέπει να υπάρχουν αμετακίνητες απόψεις και θέσεις· γιατί η ίδια η ζωή είναι αεικίνητη.
- Τα όμορφα αυτοκίνητα είναι σαν τις όμορφες γυναίκες· πρέπει να ξεδεύεις πολλά για να κυκλοφορούν.
- Ο μη εργαζόμενος αλλά τα αλλότρια περιεργαζόμενος, είναι ο μόνος άνεργος σε πλήρη απασχόληση.

Σούρουπο πάλι.

Η θάλασσα γαλάζια σιγοσπαίνει.

- Η πολιτική ζει με το ψέμα· αλλά και το ψέμα μόνον με πολιτική επιζεί.
- Τα λόγια μας είναι ένα μπούμεραγκ· τα απευθύνουμε στους άλλους και επιστρέφουν σε μας.
- Η πιο φρικτή, η πιο μεγάλη μας πληγή, είναι συνήθως αυτή που δεν αιμοσταζει.....
- Σε άνυδρα χείλη ποτέ δε φυτρώνει η χλόη του γέλιου.
- Ο πόνος είναι κοχύλι που ανοίγει στα δύο μ' ένα χαμόγελο.
- Μια από τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ της παλιάς και της μοντέρνας ποίησης είναι και η επόμενη: Την παλιά την γράφαν λίγοι και την απολάμβαναν πολλοί, ενώ την μοντέρνα την γράφουν πολλοί και την διαβάζουν λίγοι.
- Δεν είναι η υπόσχεση που κάνει αξιόπιστο έναν άνθρωπο αλλά ο άνθρωπος είναι που κάνει αξιόπιστη την υπόσχεσή του.
- Η ομορφιά της τέχνης βρίσκεται στην τέχνη της ομορφιάς.
- Επειδή στην αγορά κυκλοφορούν κάλπικα νομίσματα, αυτό δε σημαίνει ότι αποσύρθηκαν τα γνήσια.
- Από τα μεγαλύτερα λάθη της ζωής σου, είναι το ν' αγαπήσεις λάθος άνθρωπο.
- Ο φανατισμός της αρετής λίγο διαφέρει απ' τον φανατισμό του μίσους. Δεν παύει να είναι πάνω απ' όλα φανατισμός.
- Η μεγαλύτερη τέχνη ενός εχθρού είναι να πείσει τον αντίπαλό του ότι είναι ακίνδυνος.
- Είναι οι απλές ερωτήσεις που προκαλούν συνήθως τις δύσκολες απαντήσεις.
- Υπάρχουν αστείοι τρόποι για να πει κανείς σοβαρά πράγματα και σοβαροί τρόποι για να πει αστεία.
- Για να γνωρίσεις έναν άνθρωπο χρειάζεται ίσως μια ολόκληρη ζωή. Μερικές φορές όμως και μια απλή πράξη ή λέξη αρκούν για να τον γνωρίσεις.
- Ο έρωτας οδηγεί στην κατοχή, η κατοχή στην ζήλια, η ζήλια στο μίσος, το μίσος στην εξαφάνιση του έρωτα. Μόνον η αγάπη οδηγεί πάντα στην αγάπη.

Παπούτσια πολλά χάλασα, μα στους ίδιους δρόμους περπατάω.

Μερικές από τις κριτικές για το έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου «Φως εξ Ανατολής»

ΝΕΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

• «Η εργασία αυτή αποδεικνύει ότι ο Δ. Τσινικόπουλος ασχολήθηκε διεξοδικά και σε βάθος με την έρευνα και μελέτη των θεμάτων, τα οποία μας παρουσιάζει με περιεκτικό τρόπο, δίνοντάς μας μια από τις λίγες ευκαιρίες να γνωρίσουμε τον πνευματικό πλούτο, τη σοφία και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα μιας θελκτικής εποχής και περιοχής».

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΥΠΙΑ

• «Ο συγγραφέας αποδεικνύεται βαθύς γνώστης της λογοτεχνίας αυτής, καθώς οι προσεγγίσεις και αναλύσεις που πραγματοποιεί είναι ιδιαίτερα διαφωτιστικές, μας επιτρέπουν μια γοητευτική και αποκαλυπτική οδοιπορία στους μυστικούς και εξαισιους ρυθμούς...».

ΝΕΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

• «Τον σύγχρονο άρριζο λόγο ξορκίζει ένας εξαισιος λυρικός με πανανθρώπινη όραση, με μια σειρά μελετημάτων για τη λογοτεχνία της αρχαίας Εγγύς Ανατολής, μ' έναν χυμώδη λόγο».

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΣΚΕΨΗ

• «Με πολύ αγάπη και βαθύτατη αναλυτική πρόθεση έσκυψε ο κ. Δ. Τ. σ' όλα αυτά τα θαυμάσια αρχαία λογοτεχνήματα. Με τη γνώριμη ρέουσα γλώσσα του έδωσε όχι μόνο τη λυρική και επική δομή και ουσία τους, αλλά και τα ευρύτερα πλαίσια, κοινωνικά, πολιτικά και άλλα, τα οποία επέδρασαν στην συγγραφή και την καταξίωσή τους».

ΕΝΩΠΙΟΝ

• «Ο αναγνώστης έχει την ευκαιρία να γνωρίσει αυτόν τον εν πολλοίς άγνωστο κόσμο, με παράθεση χαρακτηριστικών κειμένων, που εντυπωσιάζουν για την αμεσότητα, το λυρισμό και τη διαχρονικότητά τους... Ο συγγραφέας φθάνει τελικά ο' ένα λογοτεχνικό αποτέλεσμα υψηλού αισθητικού επιπέδου, σε μια έκδοση καθόλα άψογη και λειτουργική».

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

• «Διαβάζοντας το βιβλίο αυτό, γοητεύτηκα από τη περιδιάβαση στον μυστηριώδη κόσμο της αρχαίας Ανατολής...».

ΑΝΙΧΝΕΥΣΕΙΣ

• «Η Εγγύς ανατολή θεωρείται το λίκνον του πολιτισμού... Το βιβλίο αυτό περιέχει ένα ευρύτατο κύκλο δοκιμίων που ξεκινούν από το 2.500 π.Χ. και φθάνουν μέχρι την περίοδο της Αποκάλυψης. Παρόλο που είναι πανάρχαια κείμενα παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον...».

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

• «Περιπλάνηση στον μυστηριώδη κόσμο της λογοτεχνίας της αρχαίας Εγγύς Ανατολής επιχειρεί ο Θεσσαλονικιός συγγραφέας Δ. Τ. στο βιβλίο του «Φως εξ Ανατολής», όπου περιλαμβάνονται δεκαπέντε δοκίμια...».

ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

• «Μελετήματα που χωρίς να χάνουν τίποτα από την επιστημονική τους τεκμηρίωση είναι γραμμένα με γλώσσα γλαφυρή και τρόπο προσιτό στο μέσο αναγνώστη...».

ΕΧΕΔΩΡΟΣ

• «Όντας βαθύς γνώστης των ιερών Εβραϊκών γραφών ο συγγραφέας, κύρια ασχολείται με τη βιβλική κριτική, τομέα όπου οι μελέτες του είναι αξεπέραστες και αποσπούν το θαυμασμό των ειδικών ερευνητών...».

ANNA ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ

• «Η λιτή, καθότι γνήσια γραφή, δηλώνει πόσο σέβεστε το αντικείμενό σας και πόσο άνετα γνωρίζετε να το φωτίζετε σε ποιητικά μάτια... Να μας χαρίζετε από τον πλούσιο πνευματικό σας θησαυρό τέτοια έξοχα δοκίμια».

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΙΤΣΑΞΗΣ

• «Το κείμενο μας χαρίζει μια λογοτεχνία που είναι στους πολλούς – άγνωστη... Διαπιστώνω, πως υπάρχουν ακόμα ανάμεσά μας στοχαστές και ερευνητές που τους αξίζει έπαινος ειλικρινής».

ΝΕΝΑ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

• «Ο συγγραφέας του βιβλίου είναι διαμεσολαβητής ανάμεσα στον αναγνώστη και σε μίαν άγνωστη φιλολογία, που συλλαμβάνει πλαστικά σαν γλύπτης μέσα στην απόσταση των αιώνων, τη λυρικότητα μιας πρώιμης περιόδου της Εγγύς Ανατολής...».

ΜΑΡΩ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

• «Ένα γλαφυρό, χυμώδες κείμενο, για τις απαρχές της λογοτεχνίας, μακριά από το στείο Ακαδημαϊσμό».

Θ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

• «Σταχυολογήματα από τις πνευματικές του περιδιαβάσεις στους πολιτισμούς της Εγγύς Ανατολής παρουσιάζει στο νέο του βιβλίο ο γνωστός λογοτέχνης και λόγιος της Θεσσαλονίκης κ. Δ. Τ., από τις ανερχόμενες δυνάμεις της λογοτεχνίας στη συμπρωτεύουσα... Πρόκειται για μια εργασία που καλύπτει κυριολεκτικώς κενό στις συναφείς σπουδές στον τόπο μας και θα ήταν ευχής έργον να εύρισκε και τη δέουσα ανταπόκριση στο αναγνωστικό κοινό».

«Ποίηση στα λόγια του Ιησού»

• «Με εντυπωσίασε. Είναι άψογο από κάθε άποψη. Εκτός των άλλων στηρίζεται και σε μια τεράστια βιβλιογραφία».

ΤΑΚΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ,
διακεκριμένος ποιητής.

• «Ζωντανή, συναρπαστική και αξιόλογη μελέτη.
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ,
καθηγητής πανεπιστημίου Α.Π.Θ.

• «Έκανες μια μνημειώδη δουλειά... Η δομή και οι αρετές του έργου σου μαρτυρούν για την χαρισματικότητα και το βάθος της εσωτερικότητάς σου. Σου σφίγγω το χέρι».

ΙΑΣΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ,
Συγγραφέας-ποιητής-κριτικός

• «Το βιβλίο αυτό μας διδάσκει, τόσα καλά, που ως τώρα δεν τα είχαμε καν υποπτευθεί. Γι' αυτό είναι ένα πολύτιμο βοήθημα για όλους μας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΤΑΦΥΛΑΣ,
δοκιμιογράφος-μελετητής

• «Σας συγχαίρω για την περιπούδαστη και πρωτότυπη μελέτη σας».

ΜΙΧΑΛΗΣ Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ,
Ακαδημαϊκός τ. πρόεδρος Δημοκρατίας

• «Αποκαλυπτικό και πλήρες, που το συμπληρώνει η πλούσια βιβλιογραφία.

ΣΟΛΩΝ ΚΥΔΩΝΙΑΤΗΣ,
τ. Πρόεδρος Ακαδημίας Αθηνών

• «Ιδιαίτερα εκτίμησα την ικανότητά σας συσχέτισης του κειμένου που αποκαλύπτει μια υψηλή ερευνητική εμφάνιση...Σας συγχαίρω».

ΤΑΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ, Ακαδημαϊκός

• «Είναι ό,τι πιο ενδιαφέρον έχω διαβάσει τα τελευταία χρόνια για το Χριστό. Ακόμη, είναι ένα βιβλίο που διαρκώς σε υποχρεώνει να το χρησιμοποιείς για το πλήθος των στοιχείων του».

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΚΑΡΓΑΚΟΣ,
Κριτικός, συγγραφέας πολλών βιβλίων

• «Μια πολύ ενδιαφέρουσα εργασία. Διάβασα με ξεχωριστή συμμετοχή την αισθητική σας αυτή θεώρηση. Η πλούσια βιβλιογραφία και τα πολλά παραθέματα εμποδώνουν εποικοδομητικά τους συλλογισμούς σας».

ΟΛΓΑ ΒΟΤΣΗ
διακεκριμένη ποιήτρια-δοκιμιογράφος

• «Το δέχθηκα με ευχαρίστηση και το διάβασα με

μεγάλο ενδιαφέρον. Το βιβλίο δεν εμπνέει μόνο τη θρησκευτικότητα των αναγνωστών από τους ανθολογούμενους λόγους του Ιησού, αλλά τους κάνει να προσέξουν κάτι, που οι κακοί αναγνώστες... δεν τους άφησαν ποτε να χαρούν».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΟΥΚΑΤΟΣ,
καθηγητής Λαογραφίας Πανεπιστημίου Αθηνών

• «Θαυμάσιο βιβλίο... Δομημένο με έμπνευση, με γνώση. Αναβλύζει επιστημονική αρτιότητα. Το βλέπω ως ένα από τα καλύτερα βιβλία που κυκλοφόρησαν τον τελευταίο καιρό. Και διαισθάνομαι πως για αρκετά χρόνια θα είναι στον χώρο του έργου αναφοράς.

Π.Α. ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, ποιητής-κριτικός λογοτεχνίας,
καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

• «Έχετε μια ωριμότητα στις κρίσεις και τις εμβαθύνσεις σας που ξαφνιάζει... ακόμα και εκείνους που έχουν περάσει, μια ζωή γράφοντας ποίηση – ή για την ποίηση».

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΣΧΟΣ,
καθηγητής πανεπιστημίου Αθηνών

• «Ένα θαυμάσιο βιβλίο».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΛΑΖΑΝΑΣ
Γνωστός ποιητής μελετητής-μεταφραστής

• «Με πάρα πολύ ενδιαφέρον διάβασα την πρωτότυπη εργασία σας... πρωτότυπη και αυτονόητη. Γιατί ο Θεός Λόγος προϋποθέτει θεία ποίηση».

ΚΩΣΤΑΣ ΣΑΡΔΕΛΗΣ, συγγραφέας-μελετητής

• «Σ' αυτό το βιβλίο πέρασες από το δοκίμιο στη μελέτη. Και τι μελέτη! Πρωτοτυπία, πολυμέρεια, λογικότητα στην κατανομή του υλικού... Το θέμα και ως σύλληψη και ως εκδήλωση δημιουργεί ευχάριστα συναισθήματα».

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ-ΠΑΝΟΥ,
ποιήτρια -δοκιμιογράφος

• «Μ' ευχαρίστηση διαπιστώνω μια λυρική βαθιά στοχαστικότητα, μια μυστική εσωτερικότητα, μια συνείδηση της συγχώνευσης του Θεού, όπου όλοι μας ευτυχώς έχουμε αλλά δυστυχώς το αγνοούσαμε».

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ,
διακεκριμένος ποιητής Θεσ/νίκης

• «Ήταν μια ευχάριστη έκπληξη και για το θέμα και για τον τρόπο του... Η εξέτασή σας συνεχής και πνευματική γίνεται πειστική».

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΣΚΑΡΤΣΗΣ,
καθηγητής της φιλολογίας στο Παν/μιο Πατρών

• «Πολύ καλό και εμπνευσμένο έργο... Το διάβασα και το χάρηκα πραγματικά... Το ότι ορισμένες σελίδες του είναι γραμμένες με την καρδιά, αυτό... προσδίδει περισσότερη ομορφιά και αξία στο έργο σας...»

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ,
καθηγητής Θεολογίας Παν/μίου Αθηνών

• «Το θέμα παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον και απ' ό,τι μπορώ να θυμηθώ δεν υπάρχει παρόμοια εργασία...».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΗΣ,
καθηγητής Παν/μίου της Κ.Δ. ΑΠΘ

• «Πρωτότυπη, χρήσιμη και ευχάριστη μελέτη».
ΝΙΚΟΣ ΜΑΤΖΟΥΚΑΣ,
καθηγητής Παν/μίου Θεσ/νίκης ΑΠΘ

• «Με την πρώτη ματιά, συνειδητοποίησα πόσο πολύτιμη είναι για μένα η τόσο αξιόλογη μελέτη σας... Ίσως χρειάζεται μια ολόκληρη ζωή για να ανακαλύψει κανείς το αυτονόητο. Τότε αισθάνεται πιο πλούσιος και πιο παιδί ή μάλλον πλούσιος σαν παιδί».

ΤΟΛΗΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ,
γνωστός ποιητής Θεσ/νίκης

• «Ο καλός ποιητής και μελετητής της λογοτεχνίας Δημ. Τσινικόπουλος είχε την καλή έμπνευση να συλλέξει, να κωδικοποιήσει και να ταξινομήσει τις ρήσεις του Ιησού, οι οποίες αποπνέουν άρωμα όχι μόνον πνευματικότητας αλλά και υψηλού λυρισμού. Πρόκειται για μια ιδέα που είχαν και έχουν πολλοί, από εκείνους που πλησιάζουν τα Ευαγγέλια με ευλάβεια αλλά και με διάθεση ερευνητική. Όμως μόνον ο κ. Δ. Τ. επήρε την απόφαση να την υλοποιήσει, καταχωρώντας τους καρπούς του ερευνητικού μόχθου του σ' ένα καλαίσθητο βιβλίο, που αποτελεί έκδοση του εκδοτικού οίκου της συμπρωτεύουσας».

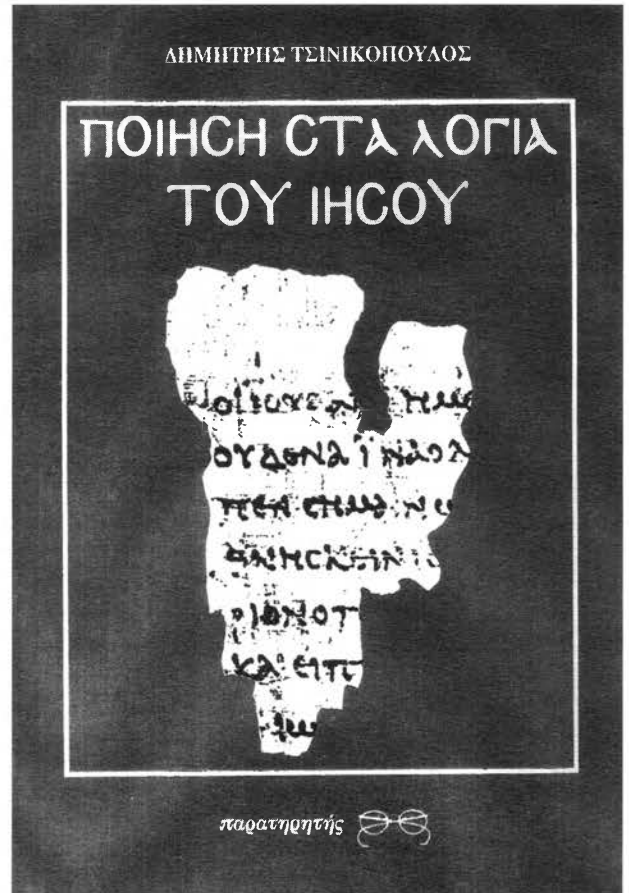
ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ,
ποιητής-κριτικός-δοκιμιογράφος

• «Η λεπτομερής ερευνητική διάθεση, η επίμονη διεύδυση, η υπομονητική παράθεση των επί του θέματος στοιχείων, με την πληθώρα των τεκμηρίων και μέσω της ζηλευτής μεθοδικότητας του έργου αλλά και της γλαφυρότητας της γλώσσας, παρ' όλες της τις εναλλαγές, έδωσαν τη μοναδική αυτή μελέτη γύρω από τον ποιητή και συντηρητή του σύμπαντος κόσμου, που δεν μπορούσε να μην είναι και ο ποιητής των ποιητών».

ΓΟΥΛΑ ΣΜΥΡΝΙΩΤΗ,
ποιήτρια-δοκιμιογράφος

• «Παρουσιάζετε τους λόγους του Ιησού από αισθητική άποψη, την ποιητική τους πνοή και μάλιστα με αξιόλογη πρωτοτυπία».

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΕΡΑΚΛΗΣ,
καθηγητής Παν/μίου

• «Το βιβλίο σας το ευχαριστήθηκα γιατί με βοήθησε να συνειδητοποιήσω πολλά στοιχεία γύρω από τον ποιητικό λόγο του Χριστού, των ευαγγελίων, της αραμαϊκής και γενικά της εβραϊκής παράδοσης».

ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ,
διακεκριμένος ποιητής, κριτικός λογοτεχνίας

• «Το πλήθος των πληροφοριών και, κυρίως, οι έξοχες παρατηρήσεις σας κάνουν το βιβλίο αξιομνημόνευτο».

ΗΛΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ,
ποιητής-συγγραφέας

• «Στέκομαι με θαυμασμό μπροστά στο έργο σας. Είστε αξιοθαύμαστος. Μοναδικός».

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ,
ποιήτρια-συγγραφέας

• «Μου άρεσε η πρωτοτυπία του θέματος, η εμβάθυνση και κυρίως, ένας ιδιαίτερος προσωπικός τρόπος ενασχολήσεως με τα ιερά κείμενα».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΣΙΝΑΚΗΣ

Τι έγραψε ο Τύπος για το ίδιο βιβλίο

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

• «Πρόκειται για μια πολύ ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη εργασία, καρπός πολυετούς έρευνας, που ξετυλίγεται μέσα σε 150 σελίδες...»

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΖΩΗ

• «Είναι βαθιά φιλοσοφικός και θαυμαστός ο λόγος του συγγραφέα... εντυπωσιάζει σαν περιεχόμενο και γραφή λόγου... Ένα ξεχωριστό βιβλίο...».

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

• «Ο συγγραφέας ξεκινά με την προϋπόθεση ότι στα Ευαγγέλια βρίσκονται καταχωρημένα από τους μαθητές του Ιησού, τα αυθεντικά λόγια του Χριστού, και αναφέρεται στο γνωμικό του λόγου, τις παραβολές, τις προσευχές του...»

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

• «Ο συγγραφέας επιθυμεί να καταδείξει την ποιητική δομή και πνοή των λόγων του Ιησού... Το βιβλίο περιλαμβάνει και απόψεις γνωστών διανοητών για τον Χριστό, βιβλιογραφία και φωτογραφίες από ανασκαφικά ευρήματα».

ΝΟΥΜΑΣ (Μ. Πράτσικας)

• «Μια εντυπωσιακή εργασία... ο συγγραφέας αναφέρεται καλά μελετημένος... θα πρέπει να σταθούμε ακόμα και στη μεθόδευση της μελέτης με την αποκαλυπτική παράθεση της διαλεκτικής».

ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (Μιχάλης Σταφυλάς)

• «Το βιβλίο αυτό μας διδάσκει τόσα καλά, που ως τώρα δεν τα είχαμε καν υποπτευθεί. Γι' αυτό είναι ένα πολύτιμο βοήθημα για όλους μας».

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ (Κώστας Παπαπάνος)

• «Είναι μία αξιοπρόσεκτη μελέτη, που φανερώνει το εύρος και το βάθος της κατάρτισης του συγγραφέα της καθώς και τη διεισδυτική του ικανότητα».

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΒΗΜΑΤΑ (Π. Απέργης)

• «Ο συγγραφέας μέσω των πολύμορφων διερευνήσεων του αποδεικνύει τον πλούτο του ποιητικά λογικοποιητικού λόγου του Λόγου. Μ' ένα αφηγηματικό ρυθμό, γεμάτο αρμονία και σαφήνεια ξεδιπλώνει την πολυπρισματικότητα των συλλήψεων».

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ (Κώστας Γάλλος)

• «Πολύγλωσσος και καλά ενημερωμένος, εξετάζει τα θέματά του σε βάθος και πλάτος, εισχωρώντας κάτω απ' την επιφάνεια των πραγμάτων, φέρνοντας στο φως πλούσια κοιτάσματα, κάποτε εντυπωσιακά και πρωτότυπα».

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ (Δ. Κωστιδής)

• «Η αισθητική αξία των ευαγγελικών ρήσεων των λόγων του Ιησού δε φαίνεται να έχει εξεταστεί μέχρι σήμερα, τουλάχιστον στην έκταση που αντιμε-

τωπίστηκε από τον κ. Τσινικόπουλο. Και επί πλέον το βιβλίο έχει γραφτεί με όλη τη δύναμη της καρδιάς του συγγραφέα».

JOURNAL OF ORIENTAL AND AFRICAN STUDIES (Αθ. Φωτόπουλος)

• «Το βιβλίο αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως αξιόλογο και, λίαν ευπρόσδεκτη συμβολή στη μελέτη της προσωπικότητας και του έργου του Ιησού. Πολλά έχουν να ωφεληθούν απ' τη μελέτη του οι θεολογούτες... καθώς και όλοι όσοι ασχολούνται με τον ποιητικό λόγο».

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (Νίκος Τέντας)

• «Ο Δ. Τσινικόπουλος πειράται μια πνευματική αναρρίχηση στο όρος της θείας Ομιλίας, για να μας μυήσει στη λεκτική λαμπρότητα του υπερκόσμιου κάλλους».

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ (Γ. Δ. Κούβελας)

• «Μια ακόμα προσεγμένη και υπεύθυνη εργασία του ποιητή, δοκιμογράφου και νομικού της Θεσ/νίκης Δημ. Τσινικόπουλου. Πρόκειται για μια πρωτότυπη και σημαντική εργασία, που θα μείνει στην Ελληνική Βιβλιογραφία».

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ (Τάκης Νατσούλης)

• «Με εντυπωσίασε το έργο αυτό του μεγάλου οραματιστή, χριστιανού επιστήμονα, δικηγόρου, που κούρσεψε την καρδιά μου και που νομίζω πως θα κουρσέψει και τις δικές σας καρδιές».

ΕΧΕΔΩΡΟΣ (Δημοσθένης Ζαδές)

• «Έρθε τούτη η τόσο εμπεριστατωμένη μελέτη του Δ. Τσινικόπουλου να ανοίξει διάπλατα την πόρτα του αισθητικού μας ορίζοντα γύρω απ' την «ποίηση στα λόγια του Ιησού» και να δικαιολογήσει το συγκλονισμό μας κάθε φορά που τυχαίνει να ερχόμαστε σε επαφή μαζί τους».

«Εικονοκλάστες και Λεξιμάχοι»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

• Το βιβλίο εμπεριέχει δοκίμια, που εμπλουτίζουν τον αναγνώστη και τον εξοικειώνουν με θέματα που ίσως ποτέ δεν τον απασχόλησαν ή τον προβληματίσαν».

ΕΞΩΣΤΗΣ

• «Τα δοκίμια κινούνται στο χώρο της μεταφυσικής-φιλοσοφικής αναζήτησης και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα στοιχείων της ανθρώπινης ζωής. Με τρόπο περιεκτικό και άμεσο ο συγγραφέας παραθέτει τις απόψεις του και περιμένει από το αναγνωστικό κοινό όχι απαραίτητα να συμφωνήσει μαζί του, αλλά να προβληματιστεί πάνω σε θέματα που επηρεάζουν το κοινωνικό γίγνεσθαι».

ΑΒΑΤΟΝ

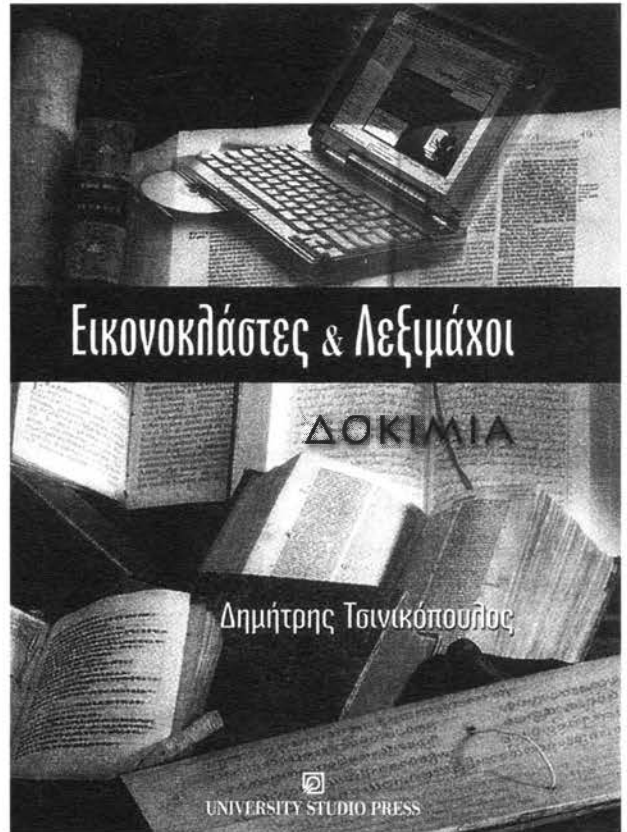
• «Ολοκληρώνοντας την ανάγνωση κάθε κεφαλαίου του βιβλίου, ο αναγνώστης θα συλλάβει τον εαυτό του προβληματισμένο και σίγουρα θα υποκύψει στην παρόρμηση αλλά και στην ανάγκη του να περιπλανηθεί τη σκέψη του σε μονοπάτια, που οδηγούν στις διάφορες πτυχές του θέματος... Είναι ένα βιβλίο που πετυχαίνει το στόχο του: αφού ολοκληρωθεί η ανάγνωσή του, ο αναγνώστης να συνεχίσει να το κουβαλά μέσα του με τις συσχετίσεις, τους συλλογισμούς και την αναζήτηση στην οποία θα συνεχίσει να προβαίνει!».

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (Θ. Παπαθανασόπουλος)

• «Πρόκειται για μια σειρά δοκιμίων κοινωνικού και φιλοσοφικού στοχασμού, γραμμένα από ένα πνεύμα ανήσυχο και εταστικό, που διέπεται από τη διάθεση της ανίχνευσης των ουσιών ως τα κατάβαθμά τους... Ο τεράστιος κύκλος γνώσεων που επιστρατεύει ο κ. Τσινικόπουλος σκοπεύει στην αρτιότητα και στη συμπλήρωση των δομών ενός αληθινού ανθρωπισμού. ... Τα δοκίμια αυτά διαβάζονται ευχάριστα και μπορεί να τα παρακολουθήσει τόσο ο επαρκής αναγνώστης, όσο και ο όχι και τόσο κατατοπισμένος στα ζητήματα του ευρύτερου στοχασμού. Γενικώς πρόκειται για ένα βιβλίο το οποίο, πιστεύω, πως θ' ανοίξει ένα νέο κεφάλαιο στο στοχαστικό λόγο του τόπου μας».

ΗΜΕΡ. ΚΗΡΥΞ ΠΑΤΡΩΝ (Μανώλης Πράτσικας)

• «Εκείνο που χαρακτηρίζει την ποιότητα του λογοτεχνικού προβληματισμού του συγγραφέα είναι ότι παραμένει ένας ακέραιος πνευματικός άνθρωπος, που συμμετέχει και αγωνίζεται σ' ό,τι πιστεύει και σ' ό,τι γράφει. ... όλα τα κείμενα είτε πρόκειται για έμπνευση και διεργασία είτε προέρχονται από την μορφωτική του κλίμακα της γνώσης αξιώνουν και επιβάλλουν μια ολοκληρωμένη εκτίμηση».

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ (Μιχάλης Σταφύλας)

• «Όπως μπορεί να διαπιστώσει από μια πρώτη ματιά ο αναγνώστης, τα δοκίμια αυτά παρόλο που αναφέρονται σε ανεξάρτητα και ποικίλα θέματα, μπορούν να συστεγαστούν, γιατί περιστρέφονται σε έναν άξονα μεταφυσικής αναζήτησης, γύρω απ' τον οποίο είναι εσωτερικά υφασμένα... Πρόκειται για δοκίμια από τα οποία ο αναγνώστης σίγουρα θα ωφεληθεί και θα προβληματιστεί».

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ (Κώστας Γάλλος)

• «Και σ' αυτό το καινούργιο βιβλίο του ο Δημήτρης Τσινικόπουλος με δοκίμια σύντομα και οξυγόνουστατα, επιβεβαιώνει τη στόφα του σοβαρού δοκιμογράφου, ο οποίος ξέρει να ανιχνεύει με βαθύτατες προσεγγίσεις δυσκολοκατάκτητα θέματα. Ο συγγραφέας ξέρει πάντα να καταδύεται κάτω από την επιφάνεια των πραγμάτων, με τρόπο ασυνήθιστα εποπτικό, κάτοχος μιας πολύτροπης, εξαιρετικής γλωσσικής παιδείας και μιας θρησκευτικής καλλιέργειας, που ο υπογράφων προσωπικά, σε πολύ λίγους το διαπιστώνει. ...Μαζί με τους διαπρεπείς, μακαρίτες πια Ν. Γ. Πεντζίκη, Γ. Βαφόπουλο, Ζωή Καρέλλη, τον ζώντα Τάκη Βαρβιτσιώτη, νεότερος αυτός, δικαιούται να συμπερι-

λαμβάνεται σε μια ομάδα σπουδαίων συγγραφέων, που αντανakλούν την αίγλη της πνευματικής Θεσσαλονίκης... Χαίρεται πραγματικά κανείς, όταν σε μέρες σύγχυσης και απροκάλυπτης αντιπνευματικής θρασυτητας, ορθώνεται στο χώρο του πνεύματος της Πατρίδας μας, μία ακόμη στιβαρή, έντιμη, λογιότατη φωνή».

ΝΕΑ ΣΚΕΨΗ (Διονύσιος Κωστίδης)

• «Ο Δημήτρης Τσινικόπουλος, γνωστός στοχαστής, δοκιμιογράφος και ποιητής, ασχολείται με διάφορα θέματα πνευματικής βαρύτητας και τα αντικρίζει με ένα διαφορετικό πρίσμα έντονης αναζήτησης αιτίων, ιδιαίτερων ψυχικών καταστάσεων, αναταράξεων ή περιπλοκών. ... Τα θέματά του διεξέρχεται ως άριστος χειριστής της γραφίδας και ως προσεκτικός ανατόμος της ανθρώπινης ψυχής· είναι έκδηλη στα δοκίμια η αντιδογματική τάση, η προσήλωση στην ουσία των πραγμάτων του πνεύματος, πέραν των τύπων, ακόμη και στα πεδία του θρησκευτικού συναισθήματος και της πίστης. ... το βιβλίο είναι στα περισσότερα σημεία του μια επιτυχημένη εργασία ανάλυσης και εποπτείας σπουδαίων πνευματικών θεμάτων».

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ-ΠΑΝΟΥ

(Ποιήτρια-Δοκιμιογράφος)

• «Ο κ. Δ. Τσινικόπουλος εμβριθής μελετητής ηθικών, με την ευρεία έννοια του όρου, προβλημάτων του ανθρώπου, αγωνίζεται με ισχυρά αποθέματα ήθους και γνώσεων, ν' απαντήσει στα υπαρξιακά προβλήματα της ανθρώπινης ζωής. Μέσα στον τόμο αυτό βρίσκουμε θέματα πρωτότυπης σύλληψης που απορρέουν ή που αγγίζουν εύστοχα την καθημερινότητά μας».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΡΕΡΗΣ

(Καθηγητής Γαλλικής Φιλολογίας Α. Π. Θ.)

• «... Έργο ενδιαφέρον που καταμαρτυρεί όχι μόνο το βαθύ σας στοχασμό, αλλά και την ικανότητά σας ως οξυδερκής παρατηρητής. Αυτό που μου προκάλεσε ιδιαίτερη εντύπωση είναι η στάση σας. Ο ανώνυμος αφηγητής εκθέτει διακριτικά αλλά συνεχώς θέσεις και με την τακτική αυτή αποπλίζει ή καλύτερα, περιθωριοποιεί έμμεσα ό,τι δεν εγκρίνει, ό,τι δεν αναφέρει. Και καθώς ο αφηγητής δεν παραφέρεται, κερδίζει την εμπιστοσύνη του αναγνώστη του που με τη σειρά του αφήνεται στην απόλαυση του λόγου, στον προορισμό του έργου».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ

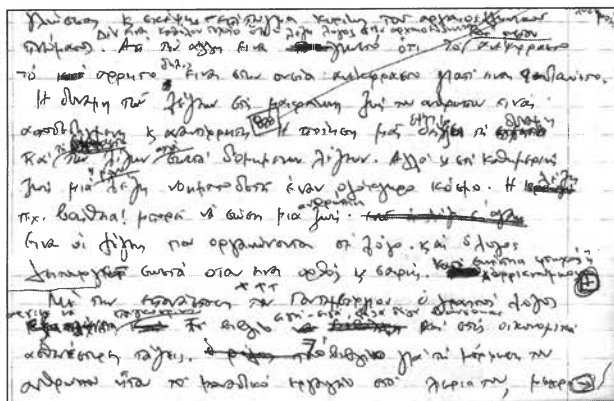
(Καθηγητής Θεολογίας Α.Π.Θ.)

• «Η πρώτη εντύπωση, που έχει κανείς, είναι το πολύ απλό, το σαφές και άκρως συναρπαστικό σας γράψιμο. Έπειτα, ο μεγάλος πλούτος της ξένης σοφίας, άκρως ωστόσο αφομοιωμένης από το συγγραφέα του παρόντος έργου. Τούτα τα δοκίμια σε αρκετές περιπτώσεις φτάνουν το επίπεδο σωστής επιστημονικής έρευνας, και πλουτίζουν τις γνώσεις του αναγνώστη συνάμα δίνουν αφορμή για προβληματισμό και επηρεασμό δημιουργικό της συμπεριφοράς του».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΩΛΕΔΑΚΗΣ

(Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.)

• «Διάβασα με πολύ ενδιαφέρον το βιβλίο... Χά-

Χειρόγραφο του Δημήτρη Τσινικόπουλου.

ρηκα το λιτό ύφος και το πράο ήθος του συγγραφέα».

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΕΡΑΚΛΗΣ

(Καθηγητής Λαογραφίας Παν/μίου Αθηνών)

• «... Διάβασα τον τόμο των δοκιμίων σας και εκτίμησα τις σταθερές, αλλά αφαντίστες θέσεις σας. Και τα δύο αυτά γνωρίσματα – η χωρίς φανατισμούς σταθερή πίστη μας σε ορισμένες αρχές- χαρακτηρίζουν, ίσως, τον άξιο στοχαστή. Θέλω να πω ακόμα, ότι ορισμένα δοκίμιά σας θίγουν θέματα εξαιρετικά επίκαιρα που παραδόξως, αν δεν κάνω λάθος, δεν έχουν απασχολήσει τους διανοουμένους μας».

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Χ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

(Καθηγητής Θεολογίας Α.Π.Θ.)

• «Ένα βιβλίο σοφίας, ποίησης και ζωής... Το απόλαυσα σαν μία πηγή που αναβλύζει «ύδωρ ζω». ... Πρόκειται για ένα πανόραμα ιδεών επιστημονικών, φιλοσοφικών, θεολογικών, κοινωνικών και άλλων. ... Προβληματίζει ευχάριστα και διδάσκει χωρίς να κουράζει, ... Γιατί οδηγεί σε «χώρους» πνευματικής ευρυχωρίας, χώρους που διαυγάζονται από φως, ομορφιά και ελπίδα».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΑΡΟΥΦΑΣ

(Α' Αντιπρόεδρος Δ.Σ.Θ. – Συγγραφέας)

• «Ο τόμος με τα δοκίμια θα έλεγα ότι είναι και ένας τόμος με τα καλύτερα, με τα πιο ώριμα κείμενα του συγγραφέα. Ο συγγραφέας έχει βαθιά γνώση των θεμάτων, είναι άριστος χειριστής της γλώσσας και αναπτύσσει τα θέματά του επαγωγικά αλλά και με ορθολογιστική δομή δικογράφου. Η θεματολογία του αντλείται από την καθημερινή ζωή, από τα θέματα της επικαιρότητας και τους ανθρώπινους χαρακτήρες. Με αφορμή την καθημερινότητα αναλύει σε βάθος τα θέματα με ιστορικές αναδρομές, με παραπομπές σε άλλους συγγραφείς, όταν χρειάζεται, αλλά πάντα απλά και κατανοητά, με στόφα ενός καλού αφηγητή, που διακριτικά σου δίνει την εντύπωση, ότι απευθύνεται μόνο σε σένα και σου αφηγείται κάποια πράγματα, σε προβληματίζει και σε οδηγεί επαγωγικά εκεί που θέλει ο συγγραφέας, στα ίδια με αυτών συμπεράσματα, χωρίς να το αντιληφθείς».

Το Μεταφραστικό έργο του Δημήτρη Τσινικόπουλου

Τρεις Νομπελίστες ποιητές

Του Κώστα Γάλλου

Για τον Δημήτρη Τσινικόπουλο κι άλλοτε είχα την ευκαιρία να γράψω εγκωμιαστικά. Το κάθε βιβλίο του είναι και μια σημαντική προσφορά. Και μια έκπληξη, με την έννοια ότι το εύρος των ενδιαφερόντων του και η ασίγησθη συγγραφική δραστηριότητα, τον ωθούν σε ολοένα καινούργια τοπία και θεάσεις. Όσο κι αν ο Τσινικόπουλος πολυπραγμονεί, μ' όλες τις διακινδυνεύσεις που συνεπάγεται τούτο, θα 'λεγα ότι καταφέρνει σχεδόν πάντα να μας δίνει κάτι έγκυρο και βαθύ. Η συγκροτημένη παιδεία και ο συστηματικός χαρακτήρας της συγγραφικής του ιδιοσυγκρασίας είναι, νομίζω, τα βασικά προσόντα. Είτε για τον Isaac Newton μας μιλά είτε για τη λογοτεχνική μοναδικότητα της Καινής Διαθήκης (καταπλήσσει εδώ η γνώση και χρήση της διεθνούς βιβλιογραφίας) και τις Αγιογραφικές μαρτυρίες για την Ελληνικότητα της Μακεδονίας, πάντα οι θέσεις του και ο στοχασμός του, οι αισθητικές αναλύσεις του αλλά και η πρωτογενής λογοτεχνική του παραγωγή έχουν κάτι το στιβαρό, το στιλπνό. Ο Τσινικόπουλος αβίαστα μας επιβάλλεται.

«Οι τρεις Νομπελίστες ποιητές» είναι μια κατάθεση αγάπης στην ποίηση και τους τρεις μεγάλους τούτους ποιητές, που κατορθώνει να δώσει ιπνοή, να ζωτανεύσει την ψυχή και το πνεύμα τους. Η Χιλιανή ποιήτρια Γκαμπριέλα Μιστράλ, κάτοχος βραβείου Νόμπελ, καθηγήτρια σε διάφορα σχολεία της χώρας της ξεχώρισε νωρίς για τη σπάνια μόρφωση, τη φαντασία και την ευαισθησία της ψυχής της, προσόντα που πλουτίστηκαν από μια σειρά τραγικών συγκυριών στη ζωή της.

Τρυφερότητα μέσα από το τραγικό αίσθημα της ζωής – **Ternura (Τρυφερότητα)** ο τίτλος μιας ποιητικής της συλλογής, – αλλά και πίστη παθιασμένη και αταλάντευτη στο χριστιανισμό, είναι ό,τι με μια κάποια βεβαίως αφαίρεση, θα την χαρακτήριζε ριζικώτερα. Τα θρησκευτικά ποιήματα της Μιστράλ είναι σπάνιας ομορφιάς καθώς επισημαίνουν μεγάλοι κριτικοί της. Είναι καθώς οι πρωινές δροσοσταλίδες σε ανοιξιάτικη αιθρία. Η Αγία Γραφή είναι η ήρεμη δύναμη, η ασίγησθη βρυσσομάνα που τροφοδοτεί τη λυρική της φλέβα αέναα, που την εμπνέει, τη χειραγωγεί προς το θεϊόν και υπερούσιον. Μαργαριτάρι αδύνατου φέγγους η ποίησή της, είναι θα 'λεγα κα-

θώς και ο Ελύτης γενικά την ορίζει «Μια πηγή αθρότητας με επαναστατικές δυνάμεις». Επαναστατικές δυνάμεις θα πρόσθετα, που ανυψώνουν την ψυχή μας για να ζει όλην την κλίμακα των συγκινήσεων που ευγενίζουν και ωραίζουν τον άνθρωπο.

Λέει η Μιστράλ στο «Decalogo del Artista: 1ον: Θα πρέπει να αγαπάς την ομορφιά που είναι η σκιά του Θεού στο σύμπαν. 2ον: Δεν υπάρχει άθετη τέχνη. Παρόλο που δεν αγαπάς το Δημιουργό, γίνεσαι μάρτυράς Του, δημιουργώντας τα ομοιώματά Του. Λίγο πιο κάτω «κάθε έργο της δημιουργίας σου θα πρέπει να σε αφήνει ταπεινό, γιατί δεν είναι ποτέ τόσο μεγάλο όσο

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τρεις Νομπελίστες Ποιητές

* Γκαμπριέλα Μιστράλ

* Γιώζεφ Μπρόντσκι

* Οκτάβιο Παθ

Μ Π Ι Μ Π Η Σ

Εκφωνώντας διάλεξη για τον Νομπελίστα Octavio Paz.

το όνειρό σου και πάντα κατώτερο από εκείνο το υπέροχο όνειρό σου και πάντα κατώτερο από εκείνο το υπέροχο όνειρο του Θεού που είναι η φύση». Πόση αλήθεια και στιλπνή φωτεινότητα, ακεραιότητα ψυχής αντανακλούν οι στοχασμοί τούτοι! Επιγράμματα θα τους έλεγα άσφαλτης σοφίας και ομορφιάς. Σε τι αντίθεση έρχονται με τα σύγχρονα μορμολύκεια «λογοτεχνικής σκοτεινιάς και παράνοιας» που θεωρούν ότι η τέχνη μπορεί να πορεύεται σε άριζους «νεωτερικούς δρόμους, χωρίς σκοπούς και οράματα, στηριζόμενη σε αδιέξοδους ακκισμούς αυτοϊκανοποίησης».

Ο δευτέρος Νομπελίστας ποιητής ολιγογράφος αλλά υψηλής ποιοτικής επάρκειας, με έργο αποσταγμένης ομορφιάς και σοφίας, είναι ο Ρώσος Γιοσέφ Μπρόντσκι. Γεννημένος στο Λένινγκραντ, προκαλεί με το έργο του, που είναι αληθινή έργο ελευθερίας και τόλμης, το κομμουνιστικό καθεστώς. Κατηγορείται ως «κοινωνικό παράσιτο», μένει στη Σιβηρία 18 μήνες και του χαρίζεται το υπόλοιπο της ποινής, ύστερα από πιέσεις ισχυρών δυτικοευρωπαίων, που θαυμάζουν το μεγάλο ποιητή.

Ήδη πριν από τη δίκη το 1969, η διάσημη ποιήτρια Άννα Αχμάτοβα γράφει ενθουσιασμένη: «Απ' τον καιρό του Μάντελσταμ δεν έχω ξαναδιαβάσει τέτοια ποιήματα όπως του Μπρόντσκι».

Ο Μπρόντσκι είναι λειτουργός της ποίησης στα πιο βαθιά φανερώματά της. Η ποίηση είναι γι' αυτόν «θείο δώρο». Λέει κάπου σε σχετική συνέντευξη: «Δεν πίστευα ότι χρειάζεται διδασκαλία για να γίνει κανείς ποιητής, γιατί η ποίηση είναι κάτι που προέρχεται από το Θεό».

Το ποιητικό έργο «**To Urania. Selected Poems 1965-1985**», αλλά και η συλλογή δοκιμίων «**Les Than One: Selected Essays**» (Penguin Books, 1987), δίνουν νομίζω το ακριβές στίγμα της λογοτεχνικής του ταυτότητας. Πεποίθηση του Μπρόντσκι είναι αυτό που είπε σε μια συνέντευξή του: «Ο κόσμος απ' ό,τι φαίνεται δεν μπορεί να σωθεί με την ποίηση – όπως έλεγε ο Μάθιου Άρνολντ – ή την ομορφιά όπως ήθελε ο Ντοστογιέφσκυ – το άτομο όμως μπορεί». Κι αλλού, «Η ποίηση διαθέτει πυκνότητα... Είναι οδυνηρή και ουσιαστική όσο και μια ερωτική σχέση. Η ποίηση είναι ίσως, η μόνη μας ασφάλεια απέναντι στη χυδαιότητα της ανθρώπινης ψυχής».

Με το θάνατό του, πρόσφατα τον Ιανουάριο του 1996, σε μια εποχή χωρίς την ακαμψία και το σκοτάδι της Κομμουνιστικής Ρωσίας «έδυσε ο ήλιος της Ρωσικής ποίησης», όπως ανέφερε το Ρωσικό Πρακτορείο Ειδήσεων ΙΤΑΡ-ΤΑΣΣ.

Για τον Οκτώβιο Πάθ τον ποιητή του φωτός, της σιωπής και της λήθης, καθώς τον ονομάζει ο Δ. Τσινικόπουλος, γράφτηκαν και γράφονται συνέχεια πολλά τα επαινετικά και μάλιστα διθυραμβικά. Λογοτέχνης της Ισπανόφωνης Λατινικής Αμερικής από μητέρα Ισπανίδα Ανδalousιάνα, γεμάτη πάθος και πατέρα που τις φλέβες του φλόγιζε Ινδιάνικο αίμα, είναι προικισμένος μάεστρος του λόγου, που μ' ό,τι καταπαστεί και γράψει το ανεβάζει στην περιωπή της ποίησης.

Διάχυτος στον Πάθ ένας πυρίμορφος έρωτας, γεμάτος ευγένεια για τη ζωή και τη φύση, τον ουρανό και τη θάλασσα...

Ο έρωτας θα 'λεγα στον πιο αγνό πριμιτιβισμό του. Η ποίηση για τον Πάθ δεν είναι παρά η απόπειρα να ακεραιωθεί και πάλι ο άνθρωπος, ο διασπασμένος και συντριμμένος, μετά το σχίσμα της αμαρτίας και το σπαραγμό. Το έργο του «**Pedra del Sol**» (1957), εμπνευσμένο από την τεράστια πέτρα που χρησίμευσε ως ηλιακό ρολόι στους Αζτέκους, ενέχει τεράστια συμβολική σημασία, αλλά και υπογραμμίζει τη θελκτική περιοχή της τέχνης του, η οποία είναι μια ποιητική πελώρια, λαμπερή πέτρα του ήλιου, ένας ηλιακός λύχνος με καταγιστικές εικόνες θαμνωτικού φωτός...

Να αναφερθεί κανείς στον Δ. Τσινικόπουλο για τούτο το έργο του, που είναι φόρος τιμής στους τρεις μεγάλους ποιητές, είναι θαρρώ πράξη σωφροσύνης. Να τον επαινέσει για το συνεπαρμό, το πάθος και την αγάπη, που αποπνέουν τα κείμενά του αυτά, είναι μια πράξη – θα πρόσθετα – και δικαιοσύνης. Χάριτες οφείλονται στον μόχθο, την ευαισθησία, την πνευματική εγρήγορση του Θεσσαλονικιού νομικού και λογοτέχνη, που πιστεύω, διανύει μια περίοδο αξιοθαύμαστης μεστότητας.

Μια ανθολογία από τα ποιήματά του

α) από την ποιητική συλλογή «Σύφλογο»

ΜΟΝΟ ΕΓΩ ΝΑ ΣΕ ΚΟΙΤΑΖΩ

Με τι μάτια να σ' αντικρύζω
 πώς να ψηλαφώ τα χείλη σου;
 Με τι χέρια να σε κρατώ;
 Μη τυχόν και ραγίσει
 το αλαβάστρινό σου σώμα
 μη τυχόν και κάποτε σε χάσω
 και χαθώ.
 Να σε βάλω κάπου ψηλά
 που να μη σ' αγγίζει βλέμμα ξένο.
 Να σε βάλω μπιμπελό κάπου κρυφά
 μόνο γω να σε κοιτάζω.
 Μη τυχόν και σ' αγγίξει η καταχνιά
 Μη τυχόν και σκονιστείς
 απ' τη χόβολη του χρόνου.

ΟΤΑΝ Μ' ΑΓΓΙΖΕΙΣ

Όταν μ' αγγίζεις
 το ποτάμι της ζωής
 μέσα μου γίνεται χείμαρρος ορμητικός
 η χλόη ανθίζει και χαμογελά
 θυμάρι μοσχοβολάνε
 οι πλαγιές των λόφων

Όταν μ' αγγίζεις

Χαρούμενες θάλασσες απλώνονται
 στους γλαυκούς μου ορίζοντες.
 Μύριες παπαρούνες ανάβουν
 τα κόκκινα φανάρια τους
 Δέντρα φορτωμένα μ' άνοιξη ανθίζουν
 στα μάτια μου

Και οι λευκοί χειμώνες με τα ρίγη τους
 λειώνουν και χάνονται.

Λειώνουν και χάνονται...

ΕΦΥΓΕΣ

Ήρθες...
 Το χαμόγελό σου κρέμασες
 στην μπρούντζινη κρεμάστρα.
 Το βλέμμα σου αναποφάιστο.
 Το καρφίτσωσες λουλούδι στο πέτο μου

και κείνο ξέφτισε.
 Η ηχηρή σιωπή σου
 δεκάδες λέξεις...
 Άκουσα το βήμα σου
 να ξαλαργεύει από κοντά μου.
 Μα ήταν οι χτύποι της καρδιάς
 που φεύγαν μακριά μου.
 Έφυγες,
 αθόρυβα όπως
 ήρθες...

ΚΑΙ ΤΙ ΔΕ ΘΑΔΙΝΑ

Και τι δε θάδινα
 να ξαναζούσα τη στιγμή
 που εσύ βουβή

Μ' ανέκφραστα μάτια
 Με βλέμμα ανέπαφο
 Με τη θλίψη ζωγραφισμένη
 στο ωραίο σου πρόσωπο

Χαμηλοκοιτούσες

Κι' εγώ καθισμένος δίπλα σου
 τον ορίζοντα του μετώπου σου ατενίζοντας,
 σου κρατούσα τα χέρια
 και απαλοέσβηνα
 τους κρυστάλλινους θρόμβους των ματιών σου
 με τα χείλη μου.

ΑΝΑΔΥΘΗΚΕΣ

Τη νοτισμένη πνοή σου
 αναζήτησα

Αείροο κύμα της θάλασσας η
 μορφή σου
 λαξεύει τα πετράδια της ψυχής μου.
 Η θωριά σου περιπαύει αινιγματικά
 το κορμί μου και μ' αλαφιάζει.

Αναδύθηκες από τον σκοτασμό
 των κυμάτων,
 βυθίστηκες στην πλησμονή
 του φωτός.
 Το μελίρροτο ανάβρυσμα

της φωνής σου
με γητεύει.
Τα αιθεροπλάνα μάτια σου
με βουλιάζουν
στην κινούμενη άμμο
ενός τρισκότεινου ουρανού.

Και μέσα μας
ο κοχλασμός της καρδιάς.
Γύρω μας
οι φυσαλίδες της σιωπής...

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ

Η άμμος βουβή.
Αναμαλλιασμένα τα δέντρα.

Τα ύδατα
μ' ανυψωμένες τις θηλές.
Ορθόστηθα
Υποσκελίζουν τις επάλξεις των βράχων
Μαστιγώνοντας επίμονα, σχεδόν τυραννικά
Τα πέλαμα της σιωπής...

Στην κόψη της αναμονής ακουμπισμένη
Ρουφάς αχόρταγα
Τα λόγια των ματιών
Τα σιωπηλά,
τα εύγλωττα.

Μυστικοί φθόγγοι ψαύχεις
σε κυκλώνουν.
Στις υπόρειες της αμφίδρομης έλξης
Κάτω απ' έναν παράφορο ουρανό
Μέσα σ' ένα βαθύκομο απομεσήμερο
Στους αμμόλοφους της μετάστασης
Στους γήλοφους της εξαρσης

Χωρίς ν' ακούγεται ψίθυρος
Χωρίς ανάσα καμιά
Εκτός απ' τη δική σου.

ΑΝΑΣΑΙΝΕΣ

Ανάσαινες...

Μες απ' την μεσοστρική ύλη
των δαχτύλων σου
είδα τ' αλογοπέταλα του σκότους
να εισχωρούν ως θάλασσα ερασμία
στις τεθλασμένες των βλεφάρων σου.
Οι ήχοι βούλιαζαν αργά,
βασανιστικά
στα σύσκια των βράχων.
Ανάσαινες
τον διάνθο της ζωής.
Νεόφυτα ελαιών κάλυπταν το κορμί σου.
Όταν η νύχτα έριξε βιαστικά

το αραχνοῦφαντο σάλι της
πάνω στο λυγερό σώμα σου
ύπτιος
με ζήλο σε κρατούσα.
Κι Εσύ

Ανάσαινες...

ΓΕΥΤΗΚΑ

Και ξαφνικά σε βρήκα...
Ήταν λιακάδα εξαίρετης μεσημβρίας
Μια ημέρα σπάνιας αιθρίας
Κι εγώ μύριζα τους ελαύνοντες θύσανους.
Το θαλερό φως του ήλιου
εστίασθηκε στο πρόσωπό σου
ως κάτοπτρον κοίλον.
Γεύτηκα
την στήβη από τα εκστατικά μάτια σου.
Ψηλάφισα δισταχτικά
Το φως
που εξακτινώνονταν
απ' τους υπέρυθρους κυματισμούς
της ψυχής σου.
Κι άκουσα τα χάρδια
να φυτρώνουν στα χέρια σου.
Πόσα απ' το χρώμα της υγρής γης.

ΣΥΛΦΙΔΑ

Σε κρημνώδεις σχίνους αναφλόγιζαν τα μάτια σου
Σε κρημνώδεις πρίνους αναπέταξαν τα ιστία σου

Απ' την κόχη ενός κοχυλιού κοιτούσες
ιδέες μεθυσμένη
Το βλέμμα σου ασπάζονταν τους χθόνιους λειμώνες
Η θάλασσα αγριεμένη φούσκωνε στα βράχια
Αφρίζον το κύμα έπνιγε τους κρωγμούς.
Στην αγκαλιά σου αφουγκράστηκα τη γη να
συστέλλεται

Μες στα χέρια σου ένιωσα το σύμπαν να διαστέλλεται.
Μες απ' τα χέρια σου προσδιόρισα
ένα ακαθόριστο στίγμα
στην διακεκαυμένη ζώνη της ψυχής σου.
Στον οίστρο των πουλιών βυθιζόμουν
Σε νεφελώδεις βόμβους απερινόητους.

Μια χιονοστιβάδα τα αισθήματα
Ατέρμων υετός οι συγκινήσεις
Ακάματη αιθρία τα χείλη σου
Φίλυδρα τα μάτια σου
Αιθέρινη συλφίδα.

ΧΑΪ-ΚΑΪ

Το αλφαβητάρι του έρωτα
ψελλίζουν
τ' άλικά χείλη σου

2

Στα χείλη μου
ανθίζει
λουλούδι τ' όνομά σου.

3

Φιλύρας ανθύλλια
σκεπάζουν
το αβρό μέτωπό σου.

4

Ο χείμαρρος των λόγων σου
ξεχύνονταν
ορμητικά στα σπλάχνα μου.

5

Τ' ακρόχειλα της αυγής
μεταγγίζουν φως
στους πόρους του κορμιού σου.

6

Τα κύματα ενωτίζονται
τους ψίθυρους
των βλεφάρων σου.

ΧΑΪ-ΚΑΪ

Απ' το χρώμα των ματιών σου
ξεθώριασε το γαλάζιο
τ' ουρανού και της θάλασσας.

*

Ήμουν χορτάτος απ' όλα
Μα κάποια μέρα
Πείνασα τον ήχο της φωνής σου.

*

Ακόμα κι' όταν δεν
Σ' αγαπώ
Το ξέρεις πως σ' αγαπώ.

* * *

* * *

β) από τη συλλογή «Μέθεξη»

ΜΥΣΤΗΡΙΟ

Μυστήριο
Στη φύση την εόρτιο,
Τα ραγίσματα της θάλασσας
Των οριζόντων το γαλάζιο το άθικτο.

Ο οίστρος των στροβίλων.
Χαμόγελα παγιδευμένα σε δυνάμεις
Που διαπερνούν το άπειρο.
Στη δίνη ενός δικού σου κόσμου –
Αδιαπέραστου
Βυθίζεσαι,
Σε νεφελώματα αδιερεύνητα.
Διέξοδος που θαλερή
Αναδύεται
Από σιωπή διάφανη.

ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΣΙΩΠΗ

Η σιωπή –
Ο ψίθυρος και η σιωπή
Ο ήχος ανάμεσα
Στον ψίθυρο και στην σιωπή.

Τα λόγια της σιωπής
Ηχούν
Ανάμεσα

Στον ψίθυρο και στον
Θαλάσσιο φλοίσβο.
Ο ήχος σιωπηλός ψιθυρίζει
Ανάμεσα
Σε όστρακα και βράχια
Άρρητα ρήματα.

Η σιωπηλή νύχτα
Η νύχτα της σιωπής

Ο ήχος και η σιωπή

Η σιωπή που θραύει το ξίφος
Του ήχου.

ΕΜΕΙΣ ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤ' ΕΜΕΙΣ

«Για κάτι καλύτερο έχουμε γεννηθεί»
Σίλλερ

Εμείς
Δεν είμαστ' εμείς. Κάποιοι
οι άλλοι είμαστ' εμείς – πιο άγνωστοι
Κι από τους άγνωστους – πιο αφανείς
Κι απ' τους απόντες...

Μες στον κόσμο
Της σιωπής είμαστ' εμείς

Μέσα στον κόσμο της λήθης
Βουτηγμένοι.

Εμείς
Για άλλον κόσμο είμαστε
Για μια άλλη πλάση πλασμένοι
Άλλος ουρανός μας καρτερεί

Να μας γιατρέψει.

Να μας αγκαλιάσει στοργικά.
Να μας σκεπάσει
Με πολύχρωμα φιλιά.

Για μια άλλη ζωή είμαστ' εμείς

Ένας άλλος ήλιος μας καρτερεί
Να μας στεγνώσει το δάκρυ το πικρό
Κάποια νέα κτίση μας προσκαλεί
Να μας γδύσει από μας
Ως τα έσχατα οστά.
Να μας γδύσει
Από μας

Να ξαναγίνουμε
Εμείς.

ΕΡΑΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Εμείς
Οι εφήμεροι εραστές
Της Ειρήνης

Διαμελίσσαμε τα άχραντα μέλη της.
Θέσαμε ανεπαίσχυντα κλήρους και
Διαμελίσσαμε τα σεπτά ιμάτια
Που κάλυπταν το μελιχρό κορμί
Στα τέσσερα
Άκρα της γης.

Μ' αυτά
Περιτυλίξαμε
Πυραύλους
Όλμους
Φλογοβόλα
Και βόμβες Ναβάλμ.

Μεταπράτες του άσπιλου αίματος των πεφονευμένων

Ληλατήσαμε και τη λιγοστή
Χλόη ελπίδας
Που επί χρόνια κομίζουν
Στο βωμό της δικαιοσύνης
Άνθρωποι ευδοκίας

Με ιμάτια σκονισμένα
Και σπλάχνα ματωμένα

Εμείς
Οι εφήμεροι εραστές
Της ειρήνης.

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

«*parere deo est libertas*»
Σενέκας

Οι ελεύθεροι
Πορεύονται το δρόμο τους έχοντας
Πάντοτε επίγνωση της ελευθερίας τους.
Ωραίοι
Πάνω στα όρη της αρετής
Βαδίζουν άφοβοι στο καμίνι της δοκιμής
«*Εμπύρωσ δροσούμενοι*». Αναλλοίωτοι
Στην κοιλάδα της αλήθειας
Επιδίδονται στο έργο της ειρήνης.

Οι ελεύθεροι
Έντας απελεύθεροι από τη δουλεία της διαφθοράς
Ουδέποτε απαρνούνται τις τριβούς της δικαιοσύνης.
Με τα μάτια στυλωμένα στα μάτια
Της νηφαλιότητας

Ατενίζουν
Τους ροδόχρωμος ιριδισμούς του φωτός
Όπως τούτο ξεχύνεται
Στη λιακάδα μετά τη βροχή.

Οι ελεύθεροι
Ελευθερωθέντες από το σώμα της αμαρτίας
Εναγκαλίζονται τα όπλα της δικαιοσύνης και
Βαδίζουν άφοβα το δρόμο τους

Γενόμενοι δούλοι της ελευθερίας
Άχρι θανάτου.

ΕΝΑ ΠΤΩΜΑ

Χρόνια ζω χωρίς
Να το ξέρω – νεκρόβιος
Είμαι ένας
Νεκρός ολόιδιος
Με χιλιάδες άλλους
Ένα πτώμα
Που περπατάει
Ανάμεσα σε ακίνητα
Πτώματα σεσηπότα.
Είναι σφύριγμα
Ή
Σιωπή;
Απουσία ή πάλη;

ΨΑΡΕΥΟΝΤΑΣ

Ψαρεύοντας στ' άγνωστα νερά
Της ψυχής μου
Βγάζω πότε
Πολύτιμα όστρακα
Πότε-πότε όστρακα απλά
Τυλιγμένα με φύκια
Και πότε
Μόνον φύκια

(Θα φταίει μάλλον το δόλωμα...)